

Nr 47

Bevillningsutskottets betänkande angående beräkning av bevillningarna för budgetåret 1966/67, m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

Jämlikt § 40 riksdagsordningen avgiver bevillningsutskottet härmed förslag till beräkning av de särskilda bevillningarnas belopp för budgetåret 1966/67 vid tillämpning av gällande eller vid innevarande års riksdag fastställda grunder.

På sätt framgår av det vid årets statsverksproposition fogade utdraget av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 3 januari 1966 (Bilaga 1 till statsverkspropositionen 1966: Finansplanen) har chefen för finansdepartementet nämnda dag underställt Kungl. Maj:ts prövning finansplan och beräkning av inkomster för budgetåret 1966/67 jämte därmed sammanhängande frågor. Departementschefen har därvid anmält riksrevisionsverkets skrivelse den 14 december 1965 med inkomstberäkning för nämnda budgetår.

I en den 21 april 1966 dagtecknad proposition, nr 125, angående komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1966/67 m. m. har Kungl. Maj:t bl. a. föreslagit riksdagen att besluta, att statlig inkomstskatt för skattskyldig, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, skall ingå i preliminär skatt för budgetåret 1966/67 med 100 procent av grundbeloppet.

Propositionen nr 125 har i här berörd del hänvisats till bevillningsutskottet och i övrigt till statsutskottet.

Till utskottet har hänvisats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

I) de likalydande motionerna I: 755 av herrar *Adolfsson* och *Werner* samt II: 929 av herr *Hermansson m. fl.*, vari bl. a. hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t beakta vad i motionerna anförts rörande den statliga skattepolitikens utformning;

II) de likalydande motionerna I: 756 av herrar *Bengtson* och *Lundström* samt II: 928 av herrar *Ohlin* och *Hedlund*, vari hemställts, att riksdagen vid sin behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 125 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en skattereform och andra åtgärder i syfte att åstadkomma en stabil ekonomi, inriktad på att främja ekonomisk tillväxt och hejda prisstegringarna, med utgångspunkt från det sjupunktsprogram som framlägges i motionerna; ävensom

III) de likalydande motionerna I: 757 av herr *Holmberg m. fl.* och II: 926 av herr *Bohman m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte i princip antaga en plan för reformering av vårt skattesystem, innebärande

1) för år 1967

a) fr. o. m. ingången av året en sänkning av progressionen med tyngdpunkten förlagd till mellanskikten i skatteskalorna, nämligen fr. o. m. 16 000 kr. beskattningsbar inkomst för gifta och ensamma barnförsörjare samt 8 000 kr. för ensamstående, ävensom viss höjning av ortsavdragen,

b) fr. o. m. ingången av året skattefrihet upp till vissa belopp för enskilt frivilligt sparande för bostads-, utbildnings- och annat speciellt sparändamål,

c) fr. o. m. den 1 juli en omläggning av den nuvarande omsättningskatten till en mervärdeskatt samtidigt med avlyftning av vissa punktskatter, varvid allmänna skatteberedningens förslag i förevarande avseende togs till utgångspunkt, samt

2) för åren 1968—1970

a) ett kompletterande av barnbidragen med barnavdrag å 1 000 kr. för varje hemmavarande barn under 18 år, som ej åtnjuter egen inkomst uppgående till minst samma belopp som ortsavdraget för ensamstående skattskyldig, kompletterat med ett system av den innebörd, att den som helt eller delvis ej kan tillgodogöra sig barnavdrag erhåller motsvarande förmån,

b) införande av indexreglering av ortsavdrag samt skiktgränser i skatteskalorna,

c) fortsatt sänkning av progressionen och förbättring av ortsavdragen innebärande ett fullföljande av de sänkningar av de direkta statskatterna som allmänna skatteberedningen enhälligt förordade i sitt betänkande 1964.

De under I ovan redovisade motionerna har hänvisats till bevillningsutskottet såvitt de avser skattepolitiken och i övrigt till bankoutskottet.

De under II ovan redovisade motionerna har hänvisats, såvitt de avser punkterna 1, 2 och 3 till statsutskottet, såvitt de gäller punkten 4 och punkten 5, i vad sistnämnda punkt rör beskattningsfrågor, till bevillningsutskottet och i övrigt till bankoutskottet.

Till behandling i detta sammanhang har utskottet också upptagit följande vid riksdagens början väckta, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, nämligen

I) de likalydande motionerna I: 305 av herr *Holmberg m. fl.* och II: 370 av herr *Bohman m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte

1) antaga följande

Förslag

till

lag om ändring av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 48 § 2 mom. kommunalskattelagen skall erhålla följande ändrade lydelse.

48 §.

2 mom. Skattskyldig fysisk — — — nedan sägs.

Skattskyldig, som under beskattningsåret varit gift och levtt tillsammans med andra maken, åtnjuter kommunalt Ortsavdrag med 4 800 kronor.

Gift skattskyldig — — — stycke sägs.

Annan skattskyldig än i andra eller tredje stycket sägs (*ensamstående*) äger åtnjuta kommunalt Ortsavdrag med 2 400 kronor.

Har skattskyldig — — — tiotal kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1967, dock att äldre bestämmelser alltjämt skola gälla i fråga om 1967 års taxering samt i fråga om efter-taxering för år 1967 eller tidigare år.

2) antaga följande

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas, att 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt skall erhålla följande ändrade lydelse.

10 §.

1 mom. Statlig inkomstskatt — — — angivna grundbelopp.

För skattskyldig — — — beskattningsbara inkomsten;
när den beskattningsbara inkomsten överstiger

12 000 men icke	18 000 kr.:	1 200 kr. för	12 000 kr. och 15 % av återstoden;
18 000 » »	24 000 » :	2 100 » »	18 000 » » 20 % » » ;
24 000 » »	30 000 » :	3 300 » »	24 000 » » 30 % » » ;
30 000 » »	40 000 » :	5 100 » »	30 000 » » 40 % » » ;
40 000 » »	60 000 » :	9 100 » »	40 000 » » 48 % » » ;
60 000 » »	100 000 » :	18 700 » »	60 000 » » 54 % » » ;
100 000 » »	150 000 » :	40 300 » »	100 000 » » 59 % » » ;
150 000 kr.		69 800 » »	150 000 » » 65 % » » .

För annan — — — beskattningsbara inkomsten;
när den beskattningsbara inkomsten överstiger

6 000 men icke	9 000 kr.:	600 kr. för	6 000 kr. och 15 %	av återstoden;
9 000 » »	12 000 » :	1 050 » »	9 000 » » 20 % »	» ;
12 000 » »	15 000 » :	1 650 » »	12 000 » » 27 % »	» ;
15 000 » »	20 000 » :	2 460 » »	15 000 » » 31 % »	» ;
20 000 » »	25 000 » :	4 010 » »	20 000 » » 36 % »	» ;
25 000 » »	30 000 » :	5 810 » »	25 000 » » 40 % »	» ;
30 000 » »	40 000 » :	7 810 » »	30 000 » » 44 % »	» ;
40 000 » »	60 000 » :	12 210 » »	40 000 » » 49 % »	» ;
60 000 » »	100 000 » :	22 010 » »	60 000 » » 54 % »	» ;
100 000 » »	150 000 » :	43 610 » »	100 000 » » 59 % »	» ;
150 000 kr.		73 110 » »	150 000 » » 65 % »	» .

Ändå att — — — denna inkomstdel.

Med familjestiftelse — — — ekonomiska intressen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1967; dock att äldre bestämmelser alltjämt skola gälla i fråga om 1967 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1967 eller tidigare år.

3) i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte

a) förelägga 1967 års vårriksdag förslag rörande indexreglering av ortsavdrag och av skatteskiptsgränser inom de statliga inkomstskatteskalorna;

b) senast vid 1967 års vårriksdag framlägga förslag om införande av s. k. mervärdesskatt i huvudsak enligt av allmänna skatteberedningen angivna principer;

II) de likalydande motionerna I: 494 av herrar *Adolfsson* och *Werner* samt II: 621 av herr *Hermansson m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte

1) antaga följande

Förslag

till

förordning angående ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt

Härigenom förordnas, att 11 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig förmögenhetsskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

11 §.

1 mom. Statlig förmögenhetsskatt — — — familjestiftelse utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger

150 000 kronor: en procent av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 100 000 kronor;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

150 000 men icke	200 000 kr.:	500 kr. för	150 000 och 1,5 %	av återstoden;
200 000 » »	400 000 » :	1 250 » »	200 000 » 2 % »	» ;
400 000 » »	1 000 000 » :	5 250 » »	400 000 » 2,5 % »	» ;
1 000 000 —		20 250 » »	1 000 000 » 3 % »	» .

2) antaga följande

Förslag

till

förordning angående ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas att 10 § 2 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

10 §.

2 mom. Den statliga inkomstskatten utgör:

a) för svenska aktiebolag, svenska försäkringsanstalter, som icke är aktiebolag, samt sådana utländska juridiska personer som ej beskattas enligt 1 mom.:

femtio procent av den beskattningsbara inkomsten, i den mån skatten icke skall beräknas enligt c) här nedan;

b) för andra — — — beskattningsbara inkomsten;

c) för försäkringsanstalter, — — — inkomsten; samt

d) för andra — — — beskattningsbara inkomsten.

Vid tillämpningen — — — å livförsäkringsrörelsen.

3) i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om
dels förslag till ändrade beskattningsregler i fråga om lyxvillor enligt vad i motionerna förordats;

dels förslag till skärpt beskattning av lyxkonsumtion i enlighet med vad i motionerna angivits;

dels förslag till beskattning av reklam;

dels prövning av förutsättningarna för beskattning av utlandsresor;

III) de likalydande motionerna I: 500 av herr *Bengtson m. fl.* och II: 619 av herr *Hedlund m. fl.*, vari hemställts,

1) att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att förslag framläggas för nästa års riksdag om en allmän skattereform, innefattande bl. a. en omläggning av den nuvarande omsättningsskatten till en generell indirekt skatt av mervärdeskattens typ samt lättnader i den direkta beskattningen och reformer inom företagsbeskattningen, som stärker konkurrensförmåga och kapitalförsörjning;

2) att riksdagen måtte besluta fastställa sänkta skalor för den statliga inkomstskatten i enlighet med vad i motionerna förordats, att gälla från och med den 1 januari 1967, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderlig författningsändring;

3) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning och förslag till 1967 års riksdag angående införande av ett

särskilt schablonavdrag vid taxeringen till kommunal inkomstskatt, motsvarande det vid statsbeskattningen gällande kommunalskatteavdraget, i enlighet med vad i motionerna anförts;

4) att riksdagen måtte besluta att för beskattningsåret 1967 skall vid taxeringen till kommunal inkomstskatt medges ett särskilt schablonavdrag med 300 kronor för makar och för ofullständiga familjer samt med 150 kronor för övriga skattskyldiga samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderlig författningstext;

5) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om prövning och förslag till innevarande års höstriksdag angående kompensation från staten till kommunerna för det skattebortfall, som föranledes av den under 4) förordade reformen;

IV) de likalydande motionerna I: 503 av herrar *Eric Carlsson* och *Svanström* samt II: 613 av herr *Eriksson* i Bäckmora, vari hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om lämplig översyn av nuvarande beskattning med inriktning på att ortsavdraget måtte höjas till 3 000 kr. för ensamstående samt 6 000 kr. för gift inkomsttagare;

V) de likalydande motionerna I: 517 av herr *Lundström m. fl.* och II: 423 av herr *Ohlin m. fl.*, vari hemställts,

1) att riksdagen måtte besluta höjning av beskattningen på cigaretter i den i motionerna angivna omfattningen att träda i kraft vid den tidpunkt riksdagen bestämmer, samt

2) att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderliga författningstexter;

VI) de likalydande motionerna I: 519 av herr *Lundström m. fl.* och II: 645 av herr *Ohlin m. fl.*, vari hemställts,

1) att riksdagen måtte

a) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att förslag framläggas för nästa års riksdag om en allmän skattereform, innefattande bl. a. en omläggning av den nuvarande omsättningsskatten till en generell indirekt skatt av mervärdeskattens typ, lättnader i den direkta inkomstskatten samt reformer inom företagsbeskattningen som stärker konkurrensförmåga och kapitalförsörjning,

b) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att undersökningar kommer till stånd rörande metoder att undvika inflationens skattehöjande verkningar samt att förslag i anledning härav föreläggas riksdagen,

c) besluta höja ortsavdragen i den statliga och kommunala inkomstbeskattningen med 100 kr. för ogift och 200 kr. för gift skattskyldig fr. o. m. den 1 januari 1967, samt

d) fastställa sänkta skalor för den statliga inkomstskatten i enlighet med i motionerna angivna förslag att gälla fr. o. m. den 1 januari 1967; ävensom

2) att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderliga författningsändringar i anslutning till yrkandena under 1) c) och d);

VII) de likalydande motionerna I: 538 av herr *Åkerlund* samt II: 638 av herrar *Magnusson* i Borås och *Björkman*, vari hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t snarast hemställa om utredning om restitution av indirekt skatt vid export och uttagande av motsvarande utjämningskatt vid import samt att förslag härom i avvaktan på införande av mervärdesskatten förelägges vårriksdagen; ävensom

VIII) motionen II: 650 av fru *Ryding m. fl.*, vari hemställts,

»att riksdagen beslutar ändra taxeringsbestämmelserna för ensamstående föräldrar med hemmavarande barn som under inkomståret fyller 18 år och vilka barn på grund av fortsatta studier ej har förvärvsarbete så, att de i skattehänseende räknas på samma sätt som nu gäller för dem som har hemmavarande barn under 15 år; samt att vederbörande utskott förutsättes utarbeta förslag till ny lagtext i enlighet härmed».

Det ovan under II) 3) framställda yrkandet om ändrade beskattningsregler i fråga om lyxvillor har behandlats av utskottet i dess av årets riksdag godkända betänkande nr 15.

Till behandling i detta sammanhang har utskottet jämväl upptagit de i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 10 till årets riksdag väckta likalydande motionerna I: 349 av herr *Bengtson m. fl.* och II: 420 av herr *Hedlund m. fl.*, vari bl. a. hemställts, att skatten på cigaretter måtte höjas med tre öre per cigarett, att gälla från och med den 1 juni 1966, och att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderlig författningstext.

De delar av motionerna I: 349 och II: 420 som inte avser skatten på cigaretter har behandlats av utskottet i dess av årets riksdag godkända betänkande nr 1.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 305, I: 494, I: 503, I: 757, II: 420, II: 423, II: 619 (II: 664), II: 638, II: 645, II: 650, II: 928 och II: 929.

Statsverkspropositionen

I det i statsverkspropositionen intagna förslaget till beräkning av inkomsterna å driftbudgeten under budgetåret 1966/67 är bevillningarna i överensstämmelse med departementschefens förslag beräknade till följande belopp:

Skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse:

Skatt på inkomst och förmögenhet m. m.	11 500 000 000	
Kupongskatt	9 000 000	
Utskiftningsskatt och ersättningsskatt ..	1 000 000	
Skogsvårdsavgifter	10 200 000	
Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter	4 000 000	
Arvsskatt och gåvoskatt	165 000 000	
Lotterivinstskatt	115 000 000	
Stämpelskatt och stämpelavgift	155 000 000	11 959 200 000

Automobilskattemedel:

Fordonsskatt	640 000 000	
Trafikomläggningsskatt	110 000 000	
Bensin- och brännoljeskatt	1 645 000 000	2 395 000 000

Tullar och acciser:

Tullmedel	1 120 000 000	
Allmän varuskatt	6 000 000 000	
Särskilda varuskatter	375 000 000	
Omsättningsskatt på motorfordon	530 000 000	
Regleringsavgift och accis på fettvaror m. m.	1 000 000	
Tobaksskatt	1 285 000 000	
Rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag	24 000 000	
Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhandelsbolag	50 000 000	
Skatt på sprit	1 805 000 000	
Skatt på vin	165 000 000	
Skatt på malt- och läskedrycker	270 000 000	
Energiskatt	800 000 000	
Särskild skatt på motorbränslen	200 000 000	12 625 000 000

Postverket (överskott) 24 000 000

Beträffande riksstatsförslagets inkomstsida och beräkningen av de särskilda inkomstitlarna hänvisar utskottet till den i statsverkspropositionen lämnade sammanfattningen av beräkningarna, varvid dock endast de poster som på grund av sin storlek eller av andra skäl är av speciellt intresse särskilt berörts. De närmare detaljerna i riksrevisionsverkets inkomstberäkning framgår av bilaga 3 till statsverkspropositionen.

Riksrevisionsverkets beräkning av statsinkomsternas utveckling på längre sikt

I en bilaga till riksrevisionsverkets vid statsverkspropositionen fogade inkomstberäkning för budgetåret 1966/67 har ämbetsverket redovisat en promemoria med vissa beräkningar av *statsinkomsterna under budgetåren 1967/68—1970/71*. I promemorian framhålles inledningsvis att utvecklingen av statsinkomsterna i första hand är beroende av den allmänna ekonomiska utvecklingen, för vilken på längre sikt endast schablonmässiga antaganden kan göras. Sambandet med den allmänna ekonomiska utvecklingen är särskilt utpräglat för titeln skatt på inkomst och förmögenhet m. m. Ämbetsverket fortsätter:

Varje procents förändring i de sammanlagda till taxering uppgivna inkomsterna kan sålunda, vid en i stort oförändrad inkomststruktur, beräknas medföra en förändring i summa påförd statlig inkomstskatt, förmögenhetsskatt och folkpensionsavgifter med ca 165 milj. kr. per år. Vid ett schablonmässigt antagande om en 4-procentig ökning av skatteunderlaget vid 1968—1971 års taxeringar kan de påförda beloppen av statlig inkomstskatt, förmögenhetsskatt och folkpensionsavgifter beräknas uppgå till de belopp, som angives i följande tablå, i vilken även det enligt det föregående uppskattade beloppet vid 1967 års taxering medtagits (milj. kr.).

Taxeringsår				
1967	1968	1969	1970	1971
10 900	11 390	12 030	12 700	13 400
	+ 490	+ 640	+ 670	+ 700

Genom uppbördstekniska förhållanden kan betydande skillnader förekomma mellan de påförda skatterna och de kassamässiga inkomsterna på skattetiteln under budgetåret. I detta sammanhang kan främst nämnas eftersläpningen i utbetalningarna av kommunalskattemedel, som blir speciellt märkbar vid större förändringar av skatteunderlaget. En antagen stegring av skatteunderlaget under budgetåren 1967/68—1970/71 med 4 % skulle innebära, att inkomsterna på titeln skulle uppgå till 10 600 milj. kr. under budgetåret 1967/68. Budgetåret 1968/69 skulle de kassamässiga intäkterna på titeln uppgå till 11 600 milj. kr. och under budgetåren 1969/70 och 1970/71 till 12 600 resp. 13 200 milj. kr.

För under tullar och acciser redovisade inkomsttitlar är sambandet med den löpande ekonomiska utvecklingen speciellt framträdande för allmän varuskatt, som utgår på den värdemässiga omsättningen. För övriga tullar och acciser liksom för automobilskattemedlen har skattesatserna i betydande utsträckning karaktären av styckeskatter och är relativt oberoende av förändringar i prisnivån. Vid givna skattesatser kan därför en prognos över intäkterna för ifrågakvarande inkomsttitlar utföras med ledning av mindre preciserade antaganden om den allmänna ekonomiska utvecklingen än när det gäller titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. Detsamma gäller under förutsättning av bl. a. oförändrade förräntningskrav också för flertalet kapitalfonder.

I nedanstående sammanställning, i vilken även de kända beloppen för budgetåret 1964/65 och de nu beräknade beloppen för budgetåren 1965/66 och 1966/67 medtagits, har de beräknade intäkterna under budgetåren 1967/68—1970/71 för andra titlar än titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. sammanställts (milj. kr.).

	1964/65	1965/66	1966/67	1967/68	1968/69	1969/70	1970/71
Övrig skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse	459	434	459	480	500	520	540
Automobilskattemedel	1 962	2 240	2 395	2 430	2 570	2 710	2 850
Tullar och acciser	8 984	11 058	11 925	12 360	12 890	13 380	13 860
Uppbörd i statens verksamhet	518	820	696	600	510	450	420
Diverse inkomster....	504	436	449	470	480	490	500
Statens affärsverksfonder	416	553	599	630	660	690	720
Övriga kapitalfonder..	784	835	931	960	1 000	1 030	1 060
Summa	13 628	16 376	17 455	17 930	18 610	19 270	19 950

Beräkningen bygger på antaganden om en fortsatt ökning av nationalprodukten och dess komponenter i ungefär samma takt som hittills genomsnittligt under efterkrigstiden vid i stort sett stabil prinsnivå. För vissa titlar såsom allmän varuskatt, tullmedel och i viss mån även affärsverksfonderna kan genom det nära sambandet mellan intäkter och den löpande ekonomiska utvecklingen också tämligen små förändringar i utvecklingstakten för nationalprodukten och dess komponenter ge utslag i intäkterna. Helt allmänt bör dessutom understrykas, att den absoluta nivån hos de beräknade beloppen för de olika inkomstitlarna är baserad på det beräknade utfallet av motsvarande inkomster under budgetåren 1965/66 och 1966/67. I den mån denna utgångspunkt för beräkningarna förskjutes, måste givetvis beräkningarna för budgetåren 1967/68—1970/71 revideras.

Departementschefens beräkning av de särskilda inkomstitlarna

Härutinnan har departementschefen i statsverkspropositionen anfört följande.

Riksrevisionsverkets beräkning av inkomstiteln *skatt på inkomst och förmögenhet m. m.* utgår från en ökning av lönesumman under år 1965 med 10 % och under åren 1966 och 1967 med schablonmässigt 4 %. Som jag redogjort för i det föregående räknar jag med en ökning av lönesumman med 7 % resp. 5 % under dessa bägge år. Mot den uppskattning av lönesummans faktiska ökning under år 1965 som riksrevisionsverket gjort har jag ingen erinran.

Justeringen av antagandena om lönesummans utveckling påverkar inkomstskattetitels nettoinkomster. Inkomsten under budgetåret 1965/66 bör således höjas med 100 milj. kr. samt under budgetåret 1966/67 med 600 milj. kr. jämfört med riksrevisionsverkets beräkningar.

Även inkomsterna från den *allmänna varuskatten* påverkas av inkomst-antagandena. Jag anser således att uppbörden för budgetåret 1966/67 bör beräknas med ett 200 milj. kr. högre belopp än som angetts av riksrevisionsverket. I denna justering ingår ett hänsynstagande till den effekt på den allmänna varuskattens underlag som följer av de skatteförändringar som jag tidigare redogjort för.

Beträffande uppbörden under titeln *skogsvårdsavgifter* har riksrevisionsverket, på grundval av uppgifter som lämnats av skogsstyrelsen, beräknat avgiftsuttaget till oförändrat en promille och inkomsterna till 10,2 milj. kr. Enligt uppgifter som jag inhämtat från skogsstyrelsen kan på grundval av resultatet av 1965 års allmänna fastighetstaxering inkomsterna vid oförändrat avgiftsuttag emellertid beräknas till ca 11,0 milj. kr. Då en uppbörd av 10,2 milj. kr. är tillräcklig för att finansiera berörd verksamhet bör avgiftsuttaget för budgetåret 1966/67 fastställas till 0,9 promille. Uppbördstiteln uppförs således med det av riksrevisionsverket förordade beloppet.

Riksrevisionsverket har uppskattat inkomsterna under titeln *tullmedel* för budgetåret 1966/67 till 1 150 milj. kr. Med hänsyn till den ytterligare sänkning av tullen på tropiska produkter såsom kaffe, bananer, kryddor och kakaobönor, varom förslag kommer att framläggas, bör uppbörden, såsom tidigare nämnts, beräknas till ett 30 milj. kr. lägre belopp.

Såsom jag anfört i det föregående har jag för avsikt att föreslå höjningar av vissa indirekta skatter. Med hänsyn härtill bör inkomstitlarna *omsättningsskatt på motorfordon*, *skatt på sprit* och *skatt på vin* höjas på sätt som framgår av sammanställningen. Vidare kommer jag, som tidigare nämnts, att föreslå införandet av en *särskild skatt på motorbränslen* den 1 februari 1966. En ny inkomstitel bör uppföras härför med en beräknad uppbörd under budgetåret 1965/66 av 30 milj. kr. och under budgetåret 1966/67 av 200 milj. kr.

Beträffande de under rubriken *uppbörd i statens verksamhet* upptagna inkomstitlarna framgår de av mig förordade avvikelserna från riksrevisionsverkets förslag av följande uppställning.

De justeringar som jag förordar beträffande inkomsterna under punkterna 3, 6 och 8 ansluter sig till taxeändringar som Kungl. Maj:t äger bestämma. Beräkningen under punkten 2 sammanhänger med att tidigare inte debiterade kostnader nu tas upp på utgiftsanslag och att motsvarande inkomst redovisas på uppbördstiteln. Beträffande inkomsterna vid statens hingstdepå och stuteri (punkt 5) föreslås en tidigare uppbörds-post under berörda utgiftsanslag nu bli redovisad på driftbudgetens inkomstsida. Justeringarna under punkterna 1 och 7 är ett uttryck för en annan bedömning av inkomst- och utgiftsutvecklingen än den som gjorts av riksrevisionsverket. Beträffande punkten 4 beror justeringen på att jag nu utgår från gällande bidragsregler.

Beträffande inkomsterna från *televerket* lägger, som jag tidigare nämnt,

chefen för kommunikationsdepartementet för Kungl. Maj:t fram förslag till vissa taxeändringar. Med hänsyn härtill bör inkomsterna från televerket upptas med ett för budgetåret 1966/67 med 110 milj. kr. förhöjt belopp. Jag vill understryka att denna beräkning av televerkets inleverans av vinstmedel bygger på oförändrad pris- och lönenivå. Något hänsynstagande till kommande avtalsförhandlingar och därav följande lönehöjningar har inte skett. Detsamma gäller den beräknade inleveransen från övriga affärsverk.

Beträffande inkomsterna från *statens allmänna fastighetsfond* bör, i anslutning till vad jag senare denna dag kommer att förorda, inkomstitlarna Lunds universitets delfond resp. Uppsala universitets delfond utgå. I detta sammanhang bör en ny inkomstitel benämnd Akademiska sjukhusets delfond tillkomma med en uppbörd av 1 247 000 kr. Återstoden av den av riksrevisionsverket under de bägge universitetens delfonder beräknade uppbörden, 2 648 000 kr., bör redovisas under byggnadsstyrelsens delfond. Efter samråd med chefen för kommunikationsdepartementet förordar jag vidare att sjöfartsverkets delfond med en av riksrevisionsverket beräknad uppbörd av 305 000 kr. utgår. I stället bör en ny inkomstitel, sjöfartsverkets fond, tillkomma under rubriken *diverse kapitalfonder* med ett beräknat belopp av 306 000 kr. Jag finner dock inte skäl föreligga att ändra den av riksrevisionsverket gjorda beräkningen av den totala inleveransen på dessa fonder, avrundat 26,0 milj. kr.

Inkomsterna från *försvarets fastighetsfond* har av riksrevisionsverket beräknats till 54 868 000 kr. Häre ingår med ett belopp av 4 847 000 kr. förräntning av de nya regementsområdena för I 1 och Ing 1. Då jag f. n. inte är beredd att ta ställning till förräntningen av dessa anläggningar har riksrevisionsverkets inkomstberäkning under denna punkt nedräknats i motsvarande mån, dvs. till avrundat 50 milj. kr.

Under *statens utlåningsfonder* förordar jag, efter samråd med chefen för utrikesdepartementet, att en ny inkomstitel benämnd Biståndsförvaltningens lånefond uppförs med en beräknad inleverans av 1 000 kr.

Riksrevisionsverkets beräkningar i övrigt av inkomsterna på driftbudgeten har inte föranlett någon erinran från min sida.

Ny beräkning av vissa inkomstitlar

I propositionen nr 125 har föreslagits ny beräkning av vissa inkomstitlar. Härav inhämtas bl. a. följande.

I skrivelse den 1 april 1966 har *riksrevisionsverket* jämlikt gällande instruktion avlämnat förslag till förnyad beräkning av statsverkets inkomster för budgetåret 1966/67. Vid beräkningens verkställande har ämbetsverket liksom under tidigare år från vederbörande myndigheter införskaffat nya uppgifter rörande de större inkomstitlarna ävensom beträffande vissa spe-

ciellt konjunkturkänsliga inkomsttitlar. Beträffande de olika inkomsttitlarna har riksrevisionsverket i huvudsak anfört följande.

Skatt på inkomst och förmögenhet m. m. Över denna titel redovisas utöver uppbörderna av de statsskatter, som slutgiltigt skall redovisas på titeln, även kommunalutskylder samt vissa skatter och avgifter som uppbärs i samband med den allmänna skatteuppbörderna. I statsverkspropositionen uppfördes de behållna inkomsterna på titeln med 11 500 milj. kr., vilket var 600 milj. kr. mer än enligt riksrevisionsverkets förslag. Ökningen av lönesumman har därvid uppskattats till 7 % 1966 och 5 % 1967 mot riksrevisionsverkets schablonmässiga kalkyl på 4 %.

Riksrevisionsverket har vid sin förnyade beräkning på sätt som framgår av det föregående nu beräknat ökningen av fysiska personers inkomster till 7 % för 1966 och 5 % för 1967.

Samtidigt med beräkningen för nästkommande budgetår har riksrevisionsverket bedömt utfallet för innevarande budgetår. Dessa beräkningar sammanfattas i följande sammanställning, varvid riksrevisionsverkets beräkningar i december 1965 medtagits som jämförelse (milj. kr.):

	1965/66 december- beräkning	ny beräk- ning	1966/67 december- beräkning	ny beräk- ning
<i>Inkomster</i>				
Prel. A-skatt under terminerna	17 000	17 270	17 450	18 570
Prel. B-skatt under terminerna	4 430	4 420	5 160	5 150
Fyllnadsbetalningar av prelimi- när skatt	1 500	1 400	1 500	1 400
Kvarstående skatt	1 700	1 700	1 600	1 700
Socialförsäkringsavgifter från di- rektdebiterade arbetsgivare m. m.	800	840	820	880
Tillkommande skatt, sjömans- skatt, restantier m. m.	500	500	500	500
Summa inkomster	25 930	26 130	27 030	28 200
<i>Utgifter</i>				
Kommunalskattemedel	10 340	10 340	12 400	12 410
Överskjutande skatt	1 270	1 270	1 300	1 300
Övriga restitutioner	60	60	60	60
Utbetalningar till allmänna för- säkringskassorna m. m.	1 900	1 900	2 080	2 090
Utbetalningar till allmänna pen- sionsfonden	270	270	300	300
Omföringar	40	40	40	40
Summa utgifter	13 880	13 880	16 180	16 200
Inkomster utöver utgifter	12 050	12 250	10 850	12 000

Beträffande innebörden av de olika posterna i ovanstående sammanställning hänvisas till riksrevisionsverkets decemberberäkning.

Den redovisade avvikelserna mellan den nu företagna beräkningen och decemberberäkningen hänför sig för innevarande budgetår främst till att under uppbördsterminerna erlagd preliminär A-skatt uppräknats med 270 milj. kr. på grund av dels det högre inkomsttagandet och dels de nu kända uppgifterna om uppbördens storlek och fördelning i januari 1966 samt tillgängliga sammanfattande uppgifter om uppbörden i mars 1966. Vidare har fyllnadsbetalningarna våren 1966 nedräknats med 100 milj. kr. som en följd av riksrevisionsverkets förenämnda enkät till ett antal större bolag.

För budgetåret 1966/67 har i jämförelse med decemberberäkningen preliminär A-skatt uppräknats med 1 120 milj. kr. på samma grunder som ovan angivits för budgetåret 1965/66. Fyllnadsbetalningarna av preliminärskatt under våren 1967 har i jämförelse med decemberberäkningen nedräknats med 100 milj. kr., under det att den i mars och maj 1967 inflytande kvarstående skatten uppräknats med 100 milj. kr.

För övriga poster räknas endast med smärre förändringar jämfört med decemberberäkningen, vilka beträffande socialförsäkringarna grundas på i skrivelse från riksförsäkringsverket den 10 mars 1966 erhållna uppgifter.

De avsättningar till respektive återföringar från budgetutjämningsfonden av kommunalskattemedel, som enligt den nu framlagda beräkningen bör verkställas under budgetåren 1965/66 och 1966/67 framgår av följande sammanställning i vilken som jämförelse medtagits motsvarande belopp vid riksrevisionsverkets decemberberäkning (milj. kr.):

	1965/66 december- beräkning	ny beräk- ning	1966/67 december- beräkning	ny beräk- ning
Avsättning	1 700	1 800	1 200	1 650
Återföring	1 225	1 225	1 525	1 550
Nettoavsättning (+), nettoåter- föring (-)	+ 475	+ 575	- 325	+ 100

Med starkt understrykande av de osäkerhetsmoment, som — särskilt med avseende på resultatet av avtalsförhandlingarna — även vid denna tidpunkt föreligger, uppskattar riksrevisionsverket de behållna inkomsterna på titeln skatt på inkomst och förmögenhet m. m. för budgetåret 1965/66 till 12 300 milj. kr. och föreslår, att titeln i riksstaten för budgetåret 1966/67 uppförs med 12 000 milj. kr., vilket är 500 milj. kr. mer än i statsverkspropositionen.

Arvsskatt och gåvoskatt. I statsverkspropositionen uppfördes denna titel med 165 milj. kr. Riksrevisionsverket föreslår, att titeln arvsskatt och gåvoskatt i riksstaten för budgetåret 1966/67 uppförs med 170 milj. kr., vilket är 5 milj. kr. mer än i statsverkspropositionen.

Lotterivinstskatt. Denna titel uppfördes i statsverkspropositionen med 115 milj. kr. I skrivelse den 10 mars 1966 har kontrollstyrelsen beräknat inkomsterna på titeln till likaledes 115 milj. kr. I proposition den 11 mars 1966 (nr 69) har Kungl. Maj:t föreslagit att det skattefria vinstvärdet enligt lotterivinstbeskattningen höjs till 200 kr. i fråga om vinster i varu- eller tombolalotterier och till 50 kr. för andra vinster. Skattebortfallet kan beräknas uppgå till ca 15 milj. kr. per år. Under förutsättning av bifall till nämnda proposition föreslår riksrevisionsverket att titeln lotterivinstskatt i riksstaten för budgetåret 1966/67 uppförs med 100 milj. kr., vilket är 15 milj. kr. mindre än i statsverkspropositionen.

Stämpelskatt och stämpelavgift. Inkomsterna under denna titel uppfördes i statsverkspropositionen med 155 milj. kr. I sin förenämnda skrivelse har kontrollstyrelsen beräknat inkomsterna på titeln till 185 milj. kr. Riksrevisionsverket förordar att titeln stämpelskatt och stämpelavgift i riksstaten för budgetåret 1966/67 uppförs med 190 milj. kr., vilket är 35 milj. kr. mer än i statsverkspropositionen.

Fordonsskatt. Denna titel uppfördes i statsverkspropositionen med 640 milj. kr. Enligt från överståthållarämbetet och länsstyrelserna inhämtade uppgifter uppgick den debiterade fordonsskatten vid den ordinarie uppbördsterminen i februari—mars 1966 till 566 milj. kr., vilket är 35 milj. kr. mer än det föregående år debiterade beloppet. Genom bestämmelserna i kungörelsen den 15 augusti 1962 (nr 499) om anstånd i vissa fall med att erlägga automobilskatt kan ett belopp av ca 48 milj. kr. hänförligt till budgetåret 1965/66 beräknas inflyta först under budgetåret 1966/67. Å andra sidan inlevererades på grund av motsvarande anståndsbestämmelser ca 44 milj. kr. avseende debiteringen i februari—mars 1965 först under innevarande budgetår. Enligt uppgifter från överståthållarämbetet och länsstyrelserna uppgick vid utgången av år 1965 antalet registrerade personbilar till ca 1 791 000, vilket var ca 125 000 fler än vid utgången av år 1964. För nästkommande budgetår finner sig riksrevisionsverket kunna utgå från en ökning av fordonsbeståndet av i stort sett samma storlek som under innevarande budgetår. Riksrevisionsverket, som beräknat inkomsterna på titeln till 580 milj. kr. för budgetåret 1965/66, vilket är 20 milj. kr. mindre än i decemberberäkningen, föreslår, att titeln fordonsskatt i riksstaten för budgetåret 1966/67 uppförs med 620 milj. kr., vilket är 20 milj. kr. mindre än i statsverkspropositionen.

Trafikoläggningsskatt. Denna titel uppfördes i statsverkspropositionen med 110 milj. kr. Enligt från överståthållarämbetet och länsstyrelserna inhämtade uppgifter uppgick den debiterade trafikoläggningsskatten vid den ordinarie uppbörden i februari—mars 1966 till 102 milj. kr. Riksrevi-

sionsverket, som för innevarande budgetår beräknar titeln till 100 milj. kr., förordar att titeln trafikomläggningsskatt i riksstaten för budgetåret 1966/67 uppförs med oförändrat 110 milj. kr.

Bensin- och brännoljeskatt. Denna titel uppfördes i statsverkspropositionen med 1 645 milj. kr. Med ledning av från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, kontrollstyrelsen och jordbruksnämnden erhållna uppgifter förordar riksrevisionsverket, att titeln i riksstaten för budgetåret 1966/67 uppförs med samma belopp som i statsverkspropositionen eller 1 645 milj. kr.

Tullmedel. Denna titel beräknades av riksrevisionsverket i december 1965 till 1 150 milj. kr. I statsverkspropositionen uppfördes den med 1 120 milj. kr. med hänsyn till en förutsatt sänkning den 1 juli 1966 av tullen på tropiska produkter såsom kaffe, bananer, kryddor och kakaoböner. Riksdagen har sedermera bifallit Kungl. Maj:ts i proposition den 3 januari 1966 (nr 14) framlagda förslag till nämnda tullsänkning. I skrivelse till riksrevisionsverket den 15 mars 1966 har generaltullstyrelsen uppskattat bruttouppbörden av tullmedel till 1 200 milj. kr. för budgetåret 1966/67. Styrelsens uppskattning har företagits på basis av importprognosen i den preliminära nationalbudgeten för 1966 och under förutsättning av att ekonomiska eller politiska förhållanden utomlands icke skall medföra några väsentliga ändringar i villkoren för den svenska utrikeshandeln samt att importen liksom hittills skall vara fri från direkta restriktioner och att det ekonomiska läget skall möjliggöra en fortsatt hög nivå för densamma. Generaltullstyrelsen har vid beräkningen beaktat dels den tullreducering om 10 % för varor av EFTA-ursprung, som genomfördes den 31 december 1965, dels den ytterligare tullsänkning om 20 %, som är avsedd att genomföras den 31 december 1966, varefter tullfrihet kommer att råda på EFTA-varor. Vidare har styrelsen tagit hänsyn till ovan nämnda tullreducering för tropiska produkter. För restitutioner beräknar styrelsen ett belopp av 80 milj. kr., varigenom nettouppbörden av tullmedel under budgetåret 1966/67 skulle utgöra 1 120 milj. kr.

Riksrevisionsverket, som beräknar titeln tullmedel för innevarande budgetår till 1 130 milj. kr., förordar att titeln i riksstaten för budgetåret 1966/67 uppförs med 1 130 milj. kr., vilket är 10 milj. kr. mer än i statsverkspropositionen.

Allmän varuskatt. Denna titel beräknades av riksrevisionsverket i december 1965 till 5 800 milj. kr. I statsverkspropositionen uppfördes den med 6 000 milj. kr. med hänsyn till den tidigare omnämnda justeringen av riksrevisionsverkets inkomstantagande. För innevarande budgetår beräknar riksrevisionsverket inkomsterna på ifrågavarande titel till 5 100 milj. kr., vilket innebär en sänkning med 100 milj. kr. i förhållande till decemberberäkningen. Med hänvisning till de allmänna förutsättningar angående den

fortsatta ekonomiska utvecklingen, som riksrevisionsverket lagt till grund för sin beräkning, förordar ämbetsverket att inkomsterna på titeln allmän varuskatt i riksstaten för budgetåret 1966/67 uppförs med 5 800 milj. kr., vilket är 200 milj. kr. mindre än i statsverkspropositionen.

Särskilda varuskatter. Denna titel uppfördes i statsverkspropositionen med 375 milj. kr. Generaltullstyrelsen och kontrollstyrelsen har i sina förnyade beräkningar uppskattat inkomsterna till 387 milj. kr. Riksrevisionsverket förordar att titeln särskilda varuskatter i riksstaten för budgetåret 1966/67 uppförs med 390 milj. kr., vilket är 15 milj. mer än i statsverkspropositionen.

Omsättningsskatt på motorfordon. Denna titel beräknades av riksrevisionsverket i december 1965 till 380 milj. kr. I statsverkspropositionen uppfördes den med 530 milj. kr. på grund av en förutsatt höjning av bilaccisen från den 1 januari 1966, innebärande en höjning av det procenttal, som är anknutet till fordonets tjänstevikt, från 110 till 155. Riksdagen har sedermera godkänt i proposition den 3 januari 1966 (nr 10) framlagda förslag till nämnda skattehöjning. För innevarande budgetår beräknar riksrevisionsverket nu inkomsterna på titeln till 350 milj. kr. Riksrevisionsverket förordar, att titeln omsättningsskatt på motorfordon i riksstaten för budgetåret 1966/67 uppförs med samma belopp som i statsverkspropositionen eller med 530 milj. kr.

Tobaksskatt. Denna titel uppfördes i statsverkspropositionen med 1 285 milj. kr. För innevarande budgetår beräknar riksrevisionsverket inkomsterna på ifrågavarande titel till 1 200 milj. kr., vilket är 15 milj. kr. mindre än i decemberberäkningen. I anslutning till kontrollstyrelsens förnyade beräkning föreslår riksrevisionsverket, att titeln tobaksskatt i riksstaten för budgetåret 1966/67 uppförs med 1 260 milj. kr., vilket är 25 milj. kr. lägre än i statsverkspropositionen.

Skatt på sprit. Denna titel beräknades av riksrevisionsverket i december 1965 till 1 640 milj. kr. I statsverkspropositionen uppfördes den med 1 805 milj. kr. på grund av en förutsatt höjning av spritskatten fr. o. m. den 1 februari 1966. Riksdagen har den 2 februari 1966 godkänt i proposition den 3 januari 1966 (nr 10) framlagda förslag till höjning av grundavgiften på sprit från nuvarande 30 öre till 34 öre per liter av volymprocent alkohol. Förordningen om den nya spritskatten trädde i kraft den 7 februari 1966. I sin förnyade beräkning har kontrollstyrelsen med beaktande av den nyssnämnda skattehöjningen uppskattat inkomsterna på titeln till 1 800 milj. kr. Riksrevisionsverket förordar, att titeln skatt på sprit i riksstaten för budgetåret 1966/67 uppförs med 1 800 milj. kr., vilket är 5 milj. kr. mindre än i statsverkspropositionen.

Skatt på vin. Denna titel beräknades av riksrevisionsverket i december 1965 till 150 milj. kr. I statsverkspropositionen uppfördes den med 165 milj. kr. på grund av en förutsatt höjning av skatten fr. o. m. den 1 februari 1966. Riksdagen har den 2 februari 1966 med vissa ändringar godkänt i proposition den 3 januari 1966 (nr 10) framlagt förslag till skattehöjning. Denna trädde i kraft den 7 februari 1966, och innebar att grundavgiften på starkvin höjs från 2,40 kr. till 3,20 kr. och på lättvin från 24 öre till 64 öre, allt per liter. I sin förnyade beräkning har kontrollstyrelsen med beaktande av den nyssnämnda skattehöjningen uppskattat inkomsterna på titeln till 165 milj. kr.. Riksrevisionsverket förordar, att titeln skatt på vin i riksstaten för budgetåret 1966/67 uppförs med 165 milj. kr., vilket är samma belopp som i statsverkspropositionen.

Skatt på malt- och läskedrycker. Inkomsterna under denna titel uppfördes i statsverkspropositionen med 270 milj. kr. Riksrevisionsverket förordar i anslutning till kontrollstyrelsens förnyade beräkning, att titeln skatt på malt- och läskedrycker i riksstaten för budgetåret 1966/67 uppförs med oförändrat 270 milj. kr.

Energiskatt. Denna titel uppfördes i statsverkspropositionen med 800 milj. kr. I sina förnyade beräkningar har kontrollstyrelsen och generallstyrelsen beräknat intäkterna av energiskatt till sammanlagt 797 milj. kr. Riksrevisionsverket förordar att titeln energiskatt i riksstaten för budgetåret 1966/67 uppförs med 800 milj. kr. eller med samma belopp som i statsverkspropositionen.

Särskild skatt på motorbränslen. Med hänsyn till det samhällsekonomiska och statsfinansiella läget föreslogs i proposition den 3 januari 1966 (nr 10) införandet av en särskild skatt på motorbränslen vilken inte skulle redovisas som automobilskattemedel. Denna skatt uppfördes i statsverkspropositionen med 200 milj. kr. Riksdagen har den 2 februari 1966 i anledning av ovannämnda proposition och med av bevillningsutskottet föreslagna ändringar fr. o. m. den 7 februari 1966 beslutat om en ytterligare beskattning med 5 öre per liter på bensin och 4 öre per liter på gasol. Riksrevisionsverket, som för innevarande budgetår beräknar inkomsterna på titeln till 26 milj. kr., förordar på grundval av beräkningar från vissa myndigheter, att titeln särskild skatt på motorbränslen i riksstaten för budgetåret 1966/67 uppförs med 200 milj. kr. eller med samma belopp som i statsverkspropositionen.

Postverket. Denna titel uppfördes i statsverkspropositionen med 24 milj. kr. I förnyad beräkning den 21 mars 1966 har poststyrelsen angivit överskottet under nästkommande budgetår till 35 milj. kr. Poststyrelsen anför i sin skrivelse bl. a. följande:

»Resultatet av nu företagen beräkning av inkomster, utgifter och överskott för budgetåren 1965/66 och 1966/67 redovisas i bifogade sammanställningar. Beräkningarna har utförts under antagande av oförändrade priser och löner.

För budgetåret 1965/66 räknar styrelsen nu liksom i höstberäkningen med ett överskott på 19 milj. kr. Överskottet hänför sig i sin helhet till postverket utom postbanken.

I jämförelse med höstberäkningen beräknas inkomsterna minska med drygt 3 milj. kr. Inkomstposterna 'Porton' och 'Tjänstepost' beräknas tillsammans bli ca 4 milj. kr. lägre än som angavs i höstberäkningen. Denna nedgång sammanhänger med att trafikutvecklingen blev något svagare under höstmånaderna än beräknat. Portoinkomsterna i januari och februari pekar däremot på en högre ökningstakt under återstoden av budgetåret.

Minskningen av inkomsterna i förhållande till höstberäkningen motsvaras av en lika stor minskning av utgifterna. Minskningen faller i första hand på grupperna 'A. Avlöningar m. m.' och 'D. Fastighetsutgifter'.

Överskottet för budgetåret 1966/67, vilket i sin helhet hänför sig till postverket utom postbanken, beräknas nu till 35 milj. kr. mot 24 milj. kr. i höstberäkningen. Det är i dagens läge svårt att överblicka huruvida förutsättningar kan komma att föreligga för någon leverans av vinstmedel från postbanken att gottskrivas postverkets bokslut för budgetåret 1966/67.

I jämförelse med höstberäkningen visar inkomstposterna 'Porton' och 'Tjänstepost' en ökning med 3,5 milj. kr. Ökningen sammanhänger med att styrelsen nu anser sig ha större anledning att räkna med att den efterfrågehämmande effekten av portohöjningarna den 1 juli 1965 och den 1 januari 1966 skall ha upphört under budgetåret 1966/67.

Posten 'För driftutgifter ianspråktaga ränteinkomster' har minskat med 5 milj. kr., vilket främst beror på en beräknad minskning av postbankens löneutgifter.

Totalt visar de nu beräknade inkomsterna en endast obetydlig förändring i förhållande till höstberäkningen, nämligen en ökning med 500 000 kr.

Utgifterna visar jämfört med höstberäkningen en minskning med sammanlagt ca 10 milj. kr. Minskningen faller i första hand på posterna 'Postbefordran på järnväg', 'Egna fastigheter', 'Förhyrda lokaler' samt 'Anskaffning av inventarier'.

I de beräknade utgifterna för löner finns utrymme för en volymökning, inkluderande ökade kostnader på grund av omsättning och utbildning av personal, på ca 4,0 %.

Överskottsmedel kommer såsom hittills i görligaste mån att levereras under det budgetår, till vilket medlen bokföringsmässigt hör hänföras.»

Riksrevisionsverket föreslår, i anslutning till poststyrelsens ovannämnda beräkning att titeln postverket i riksstaten för budgetåret 1966/67 uppförs med 35 milj. kr., vilket är 11 milj. kr. mer än i statsverkspropositionen.

Med hänsyn till att avtalsförhandlingarna mellan Landsorganisationen och Svenska arbetsgivareföreningen lett till preliminär överenskommelse den 2 april 1966 har riksrevisionsverket enligt skrivelse den 5 april 1966 funnit anledning omräkna titlarna skatt på inkomst och förmögenhet m. m. och allmän varuskatt. Därvid har riksrevisionsverket i huvudsak anfört följande.

Det preliminärt träffade avtalet ger ett visst underlag för bedömande av inkomstutvecklingen på SAF—LO-området. För övriga avtalsområden råder emellertid fortfarande betydande osäkerhet beträffande de resultat avtalsförhandlingarna kan ge. Svårigheterna att bedöma skatteunderlagets utveckling under 1966, 1967 och 1968 är sålunda fortfarande avsevärda. Riksrevisionsverket anser sig dock nu med starkt understrykande av osäkerhetsmomenten kunna uppskatta ökningen av fysiska personers inkomster under år 1966 till drygt 9 % mot 7 % i tidigare beräkning och under år 1967 till drygt 7 % mot tidigare 5 %. I övrigt har samma antaganden om skatteunderlagets utveckling och den allmänna ekonomiska utvecklingen använts som i beräkningen den 1 april.

Skatt på inkomst och förmögenhet m. m. De beräkningar av de behållna inkomsterna på denna titel under innevarande och nästkommande budgetår som nu företagits sammanfattas nedan (milj. kr.):

	1965/66	1966/67
<i>Inkomster</i>		
Prel. A-skatt under terminerna	17 360	19 160
Prel. B-skatt under terminerna	4 420	5 150
Fyllnadsbetalningar av preliminär skatt	1 400	1 400
Kvarstående skatt	1 700	1 700
Socialförsäkringsavgifter från direktdebiterade arbetsgivare m. m.	840	880
Tillkommande skatt, sjömansskatt, restantier m. m. ..	500	500
Summa inkomster	26 220	28 790
<i>Utgifter</i>		
Kommunalskattemedel	10 340	12 410
Överskjutande skatt	1 270	1 300
Övriga restitutioner	60	60
Utbetalningar till allmänna försäkringskassorna m. m. ...	1 900	2 090
Utbetalningar till allmänna pensionsfonden	270	300
Omföringar	40	40
Summa utgifter	13 880	16 200
Inkomster utöver utgifter	12 340	12 590

Då de retroaktiva löneutbetalningarna icke torde påverka skatteuppbörden under innevarande budgetår, har ämbetsverket förutsatt, att den antagna större ökningen av lönesumman under 1966 kommer att föranleda en ökad uppbörd av preliminär A-skatt först under uppbördsterminen i juli 1966. På budgetåret 1966/67 torde därför falla även den skatteuppbörd, som hänförs sig till löneökningarna under första halvåret 1966 i den mån den uttages som preliminär skatt. Med hänsyn härtill och till följd av den beräknade inkomstökningen har för budgetåret 1966/67 räknats med ca 600 milj. kr. större uppbörd av preliminär A-skatt än i tidigare beräkning. För

uppbörden av preliminär B-skatt har icke antagits någon ändring under uppbördsåren 1966—67 och 1967—68 jämfört med beräkningen den 1 april.

De avsättningar till och återföringar från kommunalskattemedelsfonden, som de nu företagna beräkningarna ger anledning till framgår av följande sammanställning (milj. kr.):

	1965/66	1966/67
Avsättning	1 800	1 900
Återföring	1 225	1 550
Nettoavsättning	575	350

Riksrevisionsverket beräknar för innevarande budgetår titeln skatt på inkomst och förmögenhet m. m. till oförändrat 12 300 milj. kr. och föreslår, att titeln i riksstaten för budgetåret 1966/67 uppförs med 12 600 milj. kr., vilket är 600 milj. kr. mer än i beräkningen den 1 april och 1 100 milj. kr. mer än i statsverkspropositionen.

Allmän varuskatt. Riksrevisionsverket beräknar denna titel för innevarande budgetår till oförändrat 5 100 milj. kr. och föreslår, att titeln i riksstaten för budgetåret 1966/67 med hänsyn till det höjda inkomstantagandet uppförs med 5 900 milj. kr. vilket är 100 milj. kr. mer än i beräkningen den 1 april men 100 milj. kr. mindre än i statsverkspropositionen.

För inkomstutvecklingen efter år 1967 har ämbetsverket anknutit sin beräkning till en fortsatt årlig ökning av nationalprodukten och dess komponenter i ungefär samma takt som hittills under 1960-talet vid i stort sett stabil prinsnivå. Hänsyn har tagits till den i SAF—LO-avtalet förutsedda arbetstidsförkortningen under 1968 och 1969. Dessa förutsättningar skulle innebära, att de påförda beloppen av statlig inkomstskatt, sjömansskatt, förmögenhetsskatt och folkpensionsavgifter, vilka utgör de inkomster som slutligt skall redovisas på titeln skatt på inkomst och förmögenhet m. m., under antagande av en årlig ökningstakt av 4 % i skatteunderlaget vid 1969 och 1970 års taxeringar samt 5 % vid 1971 och 1972 års taxeringar kan uppskattas till följande belopp (milj. kr.):

Taxeringsår	1967	1968	1969	1970	1971
1966	11 870	13 040	13 660	14 430	15 450
	+ 100	+ 1 070	+ 620	+ 770	+ 1 020

De behållna inkomsterna på inkomstskatttiteln kan under de ovan angivna antagandena beräknas öka med 100 milj. kr. under budgetåret 1967/68, minska med 100 milj. kr. under budgetåret 1968/69, öka med 900 milj. kr. under budgetåret 1969/70 och med ytterligare 1 600 milj. kr. under budgetåret 1970/71. Inkomsterna av den allmänna varuskatten kan beräknas öka med 300 milj. kr. under vart och ett av budgetåren 1967/68—1970/71.

Departementschefens förnyade beräkning av de särskilda inkomstitlarna m. m.

I denna del anför departementschefen i kompletteringspropositionen bl. a. följande.

Riksrevisionsverkets reviderade beräkning av inkomstiteln *skatt på inkomst och förmögenhet m. m.* utgår från en ökning av lönesumman under åren 1965—1967 med 10 % resp. ca 9 % och ca 7 %. Mina motsvarande antaganden i årets finansplan var 10 % för år 1965, 7 % för år 1966 och 5 % för år 1967. Jag räknar nu med en ökning av lönesumman med 10 % resp. ca 8 % och ca 7 % under dessa år.

Den reviderade beräkningen av inkomstskatttiteln innebär en ökning jämfört med årets finansplan med 100 milj. kr. för budgetåret 1965/66. Förändringen kan huvudsakligen hänföras till att uppborndsresultaten under januari och mars 1966 var högre än beräknat. Tillsammans med en motsvarande uppjustering av majuppbornden medför detta en ökning för budgetåret med närmare 100 milj. kr. jämfört med min tidigare beräkning. Vidare innebär uppjusteringen av inkomstantagandet från 7 % till ca 8 % för år 1966 att uppbornden beräknas öka med ytterligare ca 100 milj. kr. Å andra sidan beräknas förhandlingsläget på arbetsmarknaden medföra en förskjutning av utbetalningarna av beskattningsbara inkomstökningar till tiden efter april 1966. Härigenom minskas uppbornden under budgetåret 1965/66 med ca 100 milj. kr. Nettoresultatet av dessa förändringar blir den angivna inkomstökningen med 100 milj. kr.

För budgetåret 1966/67 beräknar riksrevisionsverket att nettouppbornden på inkomstskatttiteln skall bli 12 600 milj. kr. Den av mig gjorda justeringen av antagandena om lönesummans utveckling påverkar inkomstskatttiteln. Nettoinkomsten bör för budgetåret 1966/67 beräknas till ett 200 milj. kr. lägre belopp än som angetts av riksrevisionsverket. Inkomstskatttitelns nettoinkomst bör således beräknas till 12 400 milj. kr., eller 900 milj. kr. mer än jag beräknade i statsverkspropositionen. Denna ökning kan återföras på i huvudsak samma faktorer som påverkade den reviderade bedömningen av inkomsterna för budgetåret 1965/66. Såsom jag tidigare redovisat beräknas inkomstskatttiteln för 1965/66 uppgå till ett 100 milj. kr. högre belopp än det i statsverkspropositionen redovisade. Detta leder till en lika stor höjning av inkomstnivån för budgetåret 1966/67. Uppgången av skatteuppbornden under våren 1966 till följd av det högre resultatet för januari- och marsuppbörderna får vidare konsekvenser för hela budgetåret 1966/67, för vilket den beräknade uppbornden höjts i motsvarande mån. Effekten kan uppskattas till ca 300 milj. kr. Höjningen av inkomstantagandena för år 1966 samt för år 1967 från 7 resp. 5 % till ca 8 resp. ca 7 % medför en inkomstökning budgetåret 1966/67 med

ca 400 milj. kr. Vad slutligen gäller den genom avtalsrörelsen förskjutna uppgången av uppbörden skulle den ytterligare höja inkomstnivån för budgetåret 1966/67 med ca 200 milj. kr. utöver vad som beräknades i årets statsverksproposition. Beräkningarna förutsätter emellertid att ca 100 milj. kr. av den beräknade uppbörden kommer att inflyta i form av kvarstående skatt budgetåret 1967/68. Detta sammanhänger med att det schablonmässiga preliminärskatteuttag som vanligen görs på retroaktiva löneutbetalningar, dvs. 25 %, genomsnittligt är lägre än den slutliga skatten. Nettoeffekten av här redovisade förändringar är som angetts ($100 + 300 + 400 + 200 - 100 =$) 900 milj. kr.

Beräkningen av inkomsterna på inkomstskatttiteln bygger på förutsättningen om oförändrat procenttal, 100 %, för uttagande av preliminärskatt för budgetåret 1966/67. Jag föreslår att uttagsprocenten fastställs till 100 %.

Beträffande inkomsttiteln *allmän varuskatt* har uppbörden under januari och mars månader 1966 varit klart lägre än tidigare beräknat. Med hänsyn härtill har riksrevisionsverket, trots uppjusteringen av inkomst-antagandena, ansett sig böra beräkna en inkomst under denna titel som under vartdera av budgetåren 1965/66 och 1966/67 med 100 milj. kr. understiger vad jag angav i årets finansplan. Jag har inte någon erinran mot ämbetsverkets beräkning för innevarande budgetår. Även inkomsterna av den allmänna varuskatten påverkas av inkomst-antagandena. Jag anser därför att uppbörden för budgetåret 1966/67 bör beräknas till 5 800 milj. kr., eller ett 100 milj. kr. lägre belopp än enligt riksrevisionsverkets beräkning.

Även i fråga om övriga inkomster på driftbudgeten har riksrevisionsverket förnyat beräkningarna för budgetåren 1965/66 och 1966/67. För budgetåret 1965/66 innebär förslaget en uppräknings av driftbudgetens övriga inkomster med drygt 50 milj. kr. Bland större förändringar kan nämnas uppräknings av följande inkomstitlar, nämligen stämpelskatt och stämpelavgift (35 milj. kr.), skatt på sprit (25 milj. kr.), energiskatt (20 milj. kr.), övriga diverse inkomster (25 milj. kr.) samt inkomster från statens vattenfallsverk (10 milj. kr.). Nedräknings har skett av bl. a. följande inkomstitlar, nämligen fordonsskatt (20 milj. kr.), bensin- och brännolja-skatt (10 milj. kr.), tobaksskatt (15 milj. kr.) samt fonden för statens aktier (30 milj. kr.). Jag biträder ämbetsverkets förslag.

Beträffande *budgetutvecklingen* framhåller departementschefen i kompletteringspropositionen följande.

Budgetläget 1965/66 och 1966/67. I årets finansplan angav jag att utfallet av totalbudgeten för budgetåret 1965/66 då kunde beräknas innebära ett överskott med drygt 200 milj. kr. Den förnyade beräkning som gjorts av statsinkomster och statsutgifter under innevarande budgetår visar att in-

komsterna kan beräknas till oförändrat ca 29,8 miljarder kr. medan utgifterna ökat med 200 milj. kr. till likaledes 29,8 miljarder kr. Det tidigare redovisade överskottet har således försvunnit och totalbudgeten skulle därmed uppvisa balans.

För budgetåret 1966/67 beräknade jag i finansplanen ett totalbudgetunderskott på ca 200 milj. kr. Vid beräkningen av skatteunderlaget utgick jag därvid från att lönesumman skulle öka med 7 % under år 1966 och med 5 % under år 1967. Riksrevisionsverket har i sin reviderade inkomstberäkning för budgetåret 1966/67 antagit en ökning av lönesumman med ca 9 % under år 1966 och ca 7 % under år 1967, dvs. ca 2 % högre vartdera året. Som jag närmare kommer att utveckla i det följande räknar jag med att den förda politiken bör leda till en lugnare inkomstutveckling. Jag beräknar därför lönesummans ökning under år 1966 till 8 %. För år 1967 godtar jag ämbetsverkets bedömning av lönesummans ökning.

Statsinkomsterna skulle med de angivna förutsättningarna under budgetåret 1966/67 sammanlagt öka med drygt 1,8 miljarder kr. från budgetåret 1965/66 till sammanlagt ca 31 670 milj. kr. De sammanlagda statsinkomsterna skulle därvid uppgå till ett drygt 600 milj. kr. högre belopp än som redovisades i statsverkspropositionen. Inkomstökningen kan återföras till en ökning av inkomstskatttiteln med 900 milj. kr. samt en minskning av de beräknade inkomsterna från den allmänna varuskatten med 200 milj. kr. och av övriga inkomster med ca 100 milj. kr. Ökningen av nettouppbörden på inkomstskatttiteln jämfört med de tidigare beräkningarna beror på följande faktorer. Ca 400 milj. kr. följer av att jag nu beräknar lönesummans ökning för år 1966 till ca 8 % och 1967 till ca 7 % mot i statsverkspropositionen antagna 7 resp. 5 %. Skatteuppbörden har vidare under de senaste terminerna varit högre än vad som riksrevisionsverket tidigare antagit vid en given ökning av skatteunderlaget. Detta förhållande medför för nästa budgetår en uppräknning av skatteinkomsterna med likaledes 400 milj. kr. Återstående drygt 100 milj. kr. följer av att förhandlingsläget på arbetsmarknaden beräknas medföra vissa förskjutningar av inkomstskatteuppbörden från budgetåret 1965/66 till budgetåret 1966/67. Minskningen av den beräknade uppbörden av allmän varuskatt med 200 milj. kr. är till betydande del en konsekvens av att uppbörden redan under budgetåret 1965/66 nu beräknas ligga på en lägre nivå än vad som beräknades i finansplanen.

Statsutgifterna för budgetåret 1966/67 beräknar jag nu till ca 31 415 milj. kr. eller drygt 1,6 miljarder kr. mer än för innevarande budgetår. Motsvarande ökning från budgetåret 1964/65 till 1965/66 beräknas nu till drygt 4 miljarder kr. Jämfört med beräkningarna i statsverkspropositionen innebär den nya beräkningen för budgetåret 1966/67 en ökning med ca 175 milj. kr. Totalbudgeten för nästa budgetår skulle därvid uppvisa ett överskott på ca 250 milj. kr.

Enligt vad jag här redovisat skulle totalbudgetens saldo för budgetåret 1965/66 förbättras jämfört med utfallet för budgetåret 1964/65 med ca 200 milj. kr. För budgetåret 1966/67 skulle en ytterligare förbättring av totalbudgetens saldo uppstå med drygt 200 milj. kr. Vid en realistisk beräkning av totalbudgetsaldo och dess utveckling måste emellertid beaktas att utgifterna för såväl budgetåret 1965/66 som budgetåret 1966/67 är underskattade eftersom vissa tillkommande utgifter inte medtagits. Främst bland dessa är utgifterna för lönehöjningar åt de statsanställda åren 1966 och 1967. Förhandlingarna på detta område gör det ännu inte möjligt att beräkna lönekostnaderna på någon säker grund. För att ändå markera de betydande merutgifter som det här kan bli fråga om vill jag redovisa den schablonberäkning som använts i långtidsbudgeten (bilaga 10). I övrigt tillkommer utgifter för ytterligare prisregleringsmedel åt det militära försvaret, för indextillägg åt folkpensionärerna och för fördyrade statliga omkostnader m. m. Vid här vidtagna justeringar undviks den bristande överensstämmelsen mellan budgetens inkomst- och utgiftssida, som ligger däri att utgifterna i brist på säkra beräkningsgrunder upptas ofullständigt medan inkomstsidan baseras på ett generellt antagande om lönesummans tillväxt.

Sammantagna kan de tillkommande utgifterna för budgetåret 1965/66 uppskattas till ca 220 milj. kr. och för budgetåret 1966/67 till ca 1 miljard kr. Totalbudgeten skulle då uppvisa ett underskott för innevarande budgetår på ca 200 milj. kr. och för nästa budgetår på inemot 800 milj. kr. Man kan således anta att någon förbättring av budgetbalansen inte inträder budgetåret 1965/66 jämfört med budgetåret 1964/65, då budgetunderskottet uppgick till 170 milj. kr. För budgetåret 1966/67 torde en budgetförsvagning med ca 600 milj. kr. jämfört med innevarande budget kunna förväntas.

Mina beräkningar har sammanställts i följande tabell.

Budgetutvecklingen 1964/65—1966/67

(Avrundade belopp, milj. kr.)

	1964/65 Utfall	1965/66		1966/67		Förändring från	
		Stv.- prop. 1965	Ny ber.	Stv.- prop. 1966	Ny ber.	1964/65 till ny ber. 1965/66	ny ber. 1965/66 till ny ber 1966/67
Inkomster	25 570	29 820	29 820	31 030	31 670	+ 4 250	+ 1 850
Utgifter	25 740	29 600	29 800	31 240	31 415	+ 4 060	+ 1 615
Totalbudgetsaldo	- 170	+ 220	+ 20	- 210	+ 255	+ 190	+ 235
Tillkommande utgifter			220		1 030	+ 220	+ 810
Beräknat totalbudgetsaldo			- 200		- 775	- 30	- 575

I anslutning till vad sålunda anförts har Kungl. Maj:t i propositionen nr 125 föreslagit riksdagen att upptaga inkomsterna på driftbudgeten för budgetåret 1966/67 enligt en vid statsrådsprotokollet såsom *Bilaga 3* fogad specifikation. Denna specifikation överensstämmer med statsverkspropositionens förslag till beräkning av bevillningarna med undantag av att i specifikationen inkomsterna på följande inkomstitlar beräknats sålunda:

Skatt på inkomst och förmögenhet m. m.	12 400 000 000
Arvsskatt och gåvoskatt	170 000 000
Lotterivinstskatt	100 000 000
Stämpelskatt och stämpelavgift	190 000 000
Fordonsskatt	620 000 000
Tullmedel	1 130 000 000
Allmän varuskatt	5 800 000 000
Särskilda varuskatter	390 000 000
Tobaksskatt	1 260 000 000
Skatt på sprit	1 800 000 000
Postverket (överskott)	35 000 000

Sammanfattningsvis må anföras att de sålunda i propositionen nr 125 föreslagna beräkningarna av bevillningarna i förhållande till statsverkspropositionen innebär en sammanlagd ökning med 711 milj. kr.

Motionerna

Den direkta beskattningen

K o m m u n a l s k a t t e a v d r a g

I *motionerna I: 500* och *II: 619* anföras i huvudsak följande. Utöver de under förra året genomförda reglerna angående schabloniseringen av kommunalskatteavdraget bör ytterligare lättnader åstadkommas för de lägre inkomstgrupperna, särskilt vad gäller kommunalbeskattningen. Det effektivaste sättet att bereda de lägre inkomstgrupperna lättnader i kommunalbeskattningen synes motionärerna vara att införa ett schablonavdrag, motsvarande det vid statsbeskattningen gällande kommunalskatteavdraget. Avdrag bör sålunda medges vid taxeringen till kommunal inkomstskatt med minst en fjärdedel av beskattningsårets s. k. sammanräknade nettoinkomst. Det på detta sätt beräknade minimiavdraget bör dock inte få överstiga 4 500 kronor för makar och för ofullständiga familjer samt 2 250 kronor för övriga skattskyldiga. Kommunerna bör erhålla kompensation för det inkomstbortfall som de förorsakas genom reformen. Frågan om införande av ett sådant schablonavdrag vid den kommunala taxeringen bör utredas så skynd-

samt att förslag till reformen kan föreläggas redan nästa års riksdag. I avvaktan härpå bör provisoriskt genomföras en lättnad i kommunalbeskattningen, att gälla för beskattningsåret 1967. Motionärerna föreslår att vid taxeringen till kommunal inkomstskatt för nämnda år skall medges ett särskilt schablonavdrag med 300 kronor för makar och för ofullständiga familjer samt med 150 kronor för övriga skattskyldiga. Reformen kan beräknas medföra ett inkomstbortfall för kommunerna med 140 milj. kr., varav 45 milj. kr. på den del av skatteuppbörden, som faller på nästkommande budgetår. Regeringen bör efter prövning förelägga redan innevarande års höstriktdag förslag beträffande kompensation för kommunerna för inkomstbortfallet.

Skatteskalor

Till stöd för lagstiftningsyrkandet i *motionerna I: 305* och *II: 370* framhålls bl. a. att den högsta skattesatsen, 65 procent, i skatteskalorna är 6 gånger så hög som den lägsta men att det relativt ringa antalet inkomsttagare inom de högsta skikten medför att de högsta skattesatserna har ringa statsfinansiell betydelse. Sålunda skulle en sänkning av maximum från 65 till 50 procent ej betyda större skattebortfall än ca 75 milj. kr. och en ytterligare sänkning till 40 procent blott ytterligare 250 milj. kr. T. o. m. vid en förhållandevis så långt gående begränsning av maximum som till 30 procent skulle det sammanlagda bortfallet ej motsvara mer än 10 procent av den totala statliga inkomstskatten eller ca 875 milj. kr. Enligt motionärernas mening kan man för närvarande inte företa någon ändring i de lägsta s. k. proportionella skikten. En sänkning i dessa skikt skulle dels ställa sig »kostsam» — 235 milj. kr. för varje procentenhet — dels försvåra framtida lättnader av progressionen i de skikt där den är särskilt kännbar, dels slutligen i ett läge där den totala skattelättnaden måste begränsas ge blott relativt små skattelättnader i mellanskikten. Det har ej heller syntts möjligt att i dagens läge vidga de s. k. proportionella skikten. Även detta skulle enligt motionärernas mening vara att »plottra bort» skattesänkningen så att dess antiinflationseffekt blev blott ringa. För 1967 kan de förordade ändringarna medföra ett inkomstbortfall med 560 milj. kr. Verkningarna av progressionssänkningarna skulle innebära sådana förbättringar i samhälls-ekonomi att man redan för de första åren kan räkna med betydande återvinning av skatt.

I *motionerna I: 500* och *II: 619* framhåller motionärerna att centerpartiet till 1965 års riksdag — i avvaktan på en större skattereform — föreslog en begränsad sänkning av marginalsalternativa i den statliga inkomstbeskattningen i inkomstskikten 16 000—40 000 kr. för gift skattskyldig och 8 000—15 000 kr. för ogift skattskyldig. Förslaget, som nu ånyo framlägges, kan enligt motionärerna beräknas medföra ett skattebortfall för nästkommande

budgetår med 60 milj. kr. För helt budgetår blir bortfallet ytterligare 130 milj. kr. Reformen kommer emellertid att ge kompensation för den automatiska skattehöjning som inflationen medfört.

I *motionerna I: 519* och *II: 645* föreslår motionärerna en sänkning av marginalskatterna vid den statliga inkomstbeskattningen i inkomstskikten 16 000 kr.—40 000 kr. för gift skattskyldig och 8 000 kr.—30 000 kr. för ogift skattskyldig, allt beskattningsbar inkomst. Skattesänkningen föreslås bli två procentenheter i inkomstskiktet 8 000 kr.—15 000 kr. för ogift skattskyldig och en procentenhet i övrigt. Förslaget överensstämmer med vad motionärerna förordad vid 1965 års riksdag och innebär bl. a. en särskild lättnad i inkomstskatten för ensamstående. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1967.

Ortsavdrag m. m.

I *motionerna I: 305* och *II: 370* anför motionärerna bl. a., att en höjning av ordsavdragen är motiverad av den penningvärdeförsämring som ägt rum sedan år 1963, och förordar en höjning med 150 kr. för ensamstående och med 300 kr. för gift inkomsttagare fr. o. m. beskattningsåret 1967. Den föreslagna höjningen är enligt motionärernas mening inte stor. Återhållsamheten motiveras av det statsfinansiella läget, och en bättre anslutning till ordsavdragens realvärde 1963 får enligt motionärerna genomföras senare.

Till stöd för utredningsyrkandet i *motionerna I: 503* och *II: 613* om höjning av ordsavdragen till 3 000 kr. för ensamstående och till 6 000 kr. för gift inkomsttagare framhålls bl. a., att det är angeläget att lösa de små och medelstora inkomsttagarnas möjligheter att bära skattetrycket, och att existensminimum ligger betydligt högre än nu gällande ordsavdrag. I samband med en sådan reform torde en viss omjustering av skatteskalorna bära ske, eftersom skattebortfallet till största delen måste kompenseras genom en förhöjning av den statliga skatten. Totalt sett skulle detta inte innebära en skattehöjning utan endast en av solidaritets- samt sociala och ekonomiska skäl erforderlig förändring.

I *motionerna I: 519* och *II: 645* föreslås en höjning av ordsavdragen med 100 kr. för ensamstående och med 200 kr. för gift skattskyldig. Förslaget har till syfte att motverka den skärpning av inkomstskatternas reella tyngd, som inflationen medfört.

Motionärerna i *motionen II: 650* anför bl. a. följande. Ensamma mödrar och fäder drabbas orättvist och hårt av den nuvarande skattelagstiftningen. De flesta barn fortsätter numera att studera efter grundskolans slut, och de ensamma föräldrarna råkar då i en svår situation, eftersom den som inte har hemmavarande barn under 16 år inte har rätt att göra förvärvsavdrag i självdeklarationen. Visserligen gäller det dubbla ordsavdraget därest det

hemmavarande barnet inte fyllt 18 år, men trots detta blir det en avsevärd skattehöjning för ensamstående föräldrar i denna situation. Detta måste hämma möjligheterna för dem att ha sina barn kvar i gymnasium, fackskola eller yrkesskola. Motionärerna påpekar även att studiebidraget, som f. n. uppgår till 75 kr. i månaden, endast i ringa grad täcker studiekostnaderna. — Motionärerna åberopar vissa exempel, enligt vilka gällande åldersgränser för förvärvsavdrag och ortsavdrag kan medföra årliga skattehöjningar om 1 200—3 000 kr. vid en veckoinkomst av 400 kr. Motionärerna anser att dessa bestämmelser bör ändras, så att ensamstående föräldrar medges förvärvsavdrag och fullt ortsavdrag om de har hemmavarande barn, som under inkomståret inte fyllt 19 år och som på grund av fortsatta studier ej har förvärvsarbete.

Indexreglering av skattesystemet

Till stöd för skrivelseyrkandet om förslag till nästkommande års riksdag angående indexreglering av ortsavdrag och av skatteskiptsgränser inom de statliga inkomstskatteskalorna anförs i *motionerna I: 305* och *II: 370* att inflationen innebär automatisk skatteskärpning i det att ortsavdragen blir reellt mindre värda och progressionsskikten reellt sett förskjutes nedåt. Härigenom beskattas inkomstbelopp som tidigare var skattefria. Vidare beskattas vissa belopp efter högre skattesats än tidigare, detta utan att riksdagen fattat något som helst beslut härom.

Allmänna skatteberedningen var helt enig om att en indexreglering borde genomföras för att förhindra dessa orättmätiga skattehöjningar. Enligt beredningens beräkningar motsvarar varje ökning av levnadskostnaderna med en procent en icke motiverad skatteskärpning på ca 100 milj. kr. per år.

I *motionerna I: 519* och *II: 645* framhålls att särskild uppmärksamhet måste ägnas åt inflationens skattehöjande effekt. Ett system bör utarbetas för att undvika den automatiska skatteskärpning som med nuvarande regler blir ett resultat av inflationen.

Förmögenhetsskatten

Som motivering för lagstiftningsyrkandet i *motionerna I: 494* och *II: 621* anförs att en ytterligare budgetförstärkning bör åstadkommas genom att bl. a. stora förmögenheter får bidra med ökad andel, i all synnerhet som olikheterna i förmögenhetsfördelningen alltmera ökar. Därför är det i högsta grad befogat att radikala åtgärder vidtages för att beskattningsvägen söka åstadkomma en utjämning av förmögenhetsfördelningen.

Den indirekta beskattningen

I *motionerna I: 349* och *II: 420* yrkas höjning av cigarettskatten med tre öre per cigarett fr. o. m. den 1 juni 1966. Till stöd för yrkandet anför motionärerna bl. a. att en budgetförstärkning måste anses nödvändig i det nuvarande läget. Med det höga skattetryck som råder bör skatteskärpningen så långt möjligt läggas på varor som kan betraktas som mera umbärliga. Förslaget beräknas — inklusive den allmänna varuskatten på prishöjningen — för det kommande budgetåret medföra en inkomstförstärkning på ca 225 milj. kr.

Även i *motionerna I: 517* och *II: 423* föreslås en höjning av cigarettskatten. Höjningen skall utgöra två öre i genomsnitt per cigarett och föreslås träda i kraft så snart de nödvändiga förberedelserna det medger. Den exakta höjningen och dess fördelning på olika sorter av cigaretter bör göras av bevillningsutskottet. En mot skattehöjningen svarande justering av tullsatserna på importerade cigaretter bör jämväl ske genom utskottets försorg. Som motivering för yrkandena anför motionärerna att under den senaste tioårsperioden cigarettskatten höjts vid tre tillfällen med sammanlagt 4,5 öre i genomsnitt per cigarett. Trots denna skattehöjning har emellertid en gradvis stegring av cigarettförbrukningen skett med ca 4 % årligen under perioden. Å andra sidan kan antagas att därest dessa prisstegringar ej genomförts konsumtionsökningen skulle ha varit än större.

I rådande läge bör den statsfinansiella verkan av en höjd cigarettskattning inte förbises. Motionärerna förutsätter att någon minskning av cigarettförbrukningen sker vid genomförandet av förslaget. Mot bakgrund härav torde de ökade statsinkomsterna kunna beräknas till 150 milj. kr. för nästa budgetår.

Ett skrivelseyrkande om förslag till skärpt beskattning av lyxkonsumtion och av reklam samt om prövning av förutsättningarna för beskattning av utlandsresor framförs i *motionerna I: 494* och *II: 621*. Motionärerna anför bl. a. följande. Konsumtionsbeskattning, med undantag för beskattning av lyxvaror, kan inte accepteras som en riktig väg att dämpa en för stor efterfrågan, därför att stora delar av vårt lands befolkning inte kan anses ha något efterfrågeöverskott. Detta gäller främst låglönegrupperna, de flesta barnfamiljer, handikappade, folkpensionärer och studerande. Prisstegringar drabbar dessa hårdast, medan de som kan anses ha ett köpkraftsöverskott berörs mindre av konsumtionsbeskattning. Med hänsyn härtill är det angeläget för statsmakterna att finna former för en skärpt beskattning av lyxkonsumtion genom att exempelvis öka bilaccisen för lyxbetonade bilar och skärpa beskattningen av andra lyxvaror. Motionärerna anser även att en beskattning av de alltmer ökande reklamkostnaderna är försvarlig som ett led i att anskaffa ytterligare samhällsekonomiska reserver.

Motionärerna är inte heller, särskilt med hänsyn till valutasituationen, främmande för tanken på en viss beskattning av utlandsresor. Dessa representerar som bekant ett valutautflöde av ungefär 1 miljard kronor årligen. Även om dessa resor i de allra flesta fall inte är att betrakta som lyxkonsumtion synes det likväl i och för sig acceptabelt att även tjänster som turistnäringen tillhandahåller, liksom andra tjänster och varor, blir föremål för någon beskattning, i vart fall om angelägna socialpolitiska uppgifter för studerande, barnfamiljer, pensionärer och bostadslösa nödvändiggör ökade statsinkomster.

Fortsatt reformering av skattesystemet

I *motionerna I: 305* och *II: 370* anförs bl. a. att skälen för en mervärdebeskattning bl. a. är att den ger en hög avkastning i förening med likformighet i beskattningen. Den har inte kumulativa verkningar som omsättningsskatten. Den är neutral vad gäller såväl näringslivets inriktning som konsumtionsvalet och därigenom såväl konkurrens- som prisneutral. Införande av en mervärdebeskattning skulle göra de svenska företagen konkurrensjämförbara vad beskattningen angår. Redan denna oerhört viktiga omständighet borde mana regering och riksdag att utan dröjsmål införa en mervärdeskatt. Det är känt att en bearbetning av skatteberedningens förslag till mervärdeskatt har skett i finansdepartementet. Måhända är denna inte fullföljd i den omfattning att förslag kan föreläggas årets vårriksdag. Arbetet bör i så fall påskyndas så att onödigt dröjsmål kan undvikas.

I de i anledning av propositionen väckta *motionerna I: 757* och *II: 926* anför motionärerna i de avsnitt bevillningsutskottet har att behandla bl. a. följande. Det rådande samhällsekonomiska läget kräver en betydligt stramare, på stabilitet inriktad ekonomisk politik än den som tillämpats under de senaste åren. Målmedvetna åtgärder i syfte att bryta inflationsutvecklingen och dämpa kostnadsstegringarna framstår som alltmer angelägna. Under den närmaste framtiden har vi att lösa svårbemästrade problem, orsakade av de med hänsyn till redan gjorda åtaganden och väntade nya krav klart otillräckliga resurser i fråga om arbetskraft och kapital som står till förfogande. Motionärerna framlägger en rad förslag, som är avsedda att minska och avhjälpa de svårigheter, som utvecklingen ställt den svenska ekonomin inför.

Enligt motionärernas mening fordras genomgripande och snabba åtgärder för att stärka vår internationella konkurrenskraft. Utvecklingen i utrikesthandelsutbytet har enligt motionärernas uppfattning en mer djupgående orsak än enbart ett för stort internt efterfrågeöverskott. Förklaringarna får bl. a. sökas i den stora kostnadsstegring som drabbat svenska företag och som successivt försvagat deras möjligheter att konkurrera på världsmarknaden. Motionärerna ser med största allvar på den rubning som vår ut-

rikeshandel utsatts för. Eftersom underskottet i bytesbalansen till stor del är att hänföra till djupgående förändringar i vår internationella konkurrenskraft, fordras genomgripande och snabba åtgärder för att stärka denna. Kostnadsstegringarna inom den varuproducerande industrin måste hejdas.

Motionärerna åberopar vissa tabeller enligt vilka Sverige internationellt sett har de högsta sammanlagda direkta och indirekta skatterna. Om hänsyn tas till socialförsäkringsavgifterna kommer Sverige på andra plats. Stegringstakten har för Sveriges vidkommande varit högre än i något annat land.

Det höga kostnadsläget för vårt näringsliv är direkt avhängigt av vårt skattesystem och dess utformning. Den allmänna omsättningskatten i den mån den drabbar investeringar och vissa förbrukningsartiklar liksom även elskatten innebär för de i Sverige verksamma företagen direkta fördyringar, som de konkurrerande företagen i utlandet ej blir utsatta för. En övergång till mervärdeskatt av den konkurrensneutrala typ som föreslogs av allmänna skatteberedningen är den mest rationella metoden att råda bot härför. Den statliga inkomstskatten med dess starkt progressiva element har, som motionärerna påvisat i motionerna I: 305 och II: 370, en indirekt fördyrande effekt i och med att lönekraven i stigande omfattning baseras på ett nettolöneresonemang. Lättnader i beskattningen skulle således få en klart antiinflationistisk verkan, som skulle förstärkas av en indexreglering av ortsavdrag och skatteskalor. Sänkningar av marginals-katten har även en produktionsfrämjande effekt, framhåller motionärerna.

Motionärerna vänder sig mot att statsmakterna sökt komma till rätta med bristen på samhällsekonomisk balans medelst åtgärder av kortsiktig natur, vilka i sin tur ej sällan tvingat fram nya improvisationer med starka regleringsinslag. Den av staten reglerade verksamheten har bl. a. kommit till uttryck inom lokaliseringpolitiken, då det gäller utnyttjandet av investeringsfonder i konjunkturpolitiskt syfte.

Motionärerna upprepar av ovan angivna skäl kravet i motionerna I: 305 och II: 370 på skattesänkningar genom en omfattande reformering och modernisering av skattesystemet. Vid dessa reformer bör även rättvisa skapas åt barnfamiljerna, som drabbas hårdast av en penningvärdeförsämring. För att förstärka skattesänkningarnas gynnsamma effekt bör dessa kombineras med sådana speciella åtgärder i syfte att stimulera det enskilda sparandet, som föreslagits i de av riksdagen redan behandlade motionerna I: 204 och II: 263.

Med de rekordhöga direkta skatterna i Sverige skulle mycket stora sänkningar krävas för att komma ner till en normal nivå. En omedelbar sådan reform förhindras emellertid av de rådande ekonomiska förhållandena. Å andra sidan är det angeläget att skapa ett nytt politiskt klimat på arbetsmarknaden och över huvud taget inom vårt näringsliv genom uppläggande av en tidsplan för genomförande av delreformer på beskattningens område. Motionärerna föreslår, att tidsplanen för år 1967 skall uppta följande del-

reformer, nämligen en första sänkning av progressionen i skatteskalorna jämte viss höjning av ortsavdragen, stimulerande av enskilt sparande genom vissa skatteavdrag och omläggning av omsättningsskatten till en mervärdeskatt. För åren 1968—1970 förordas en komplettering av barnbidragen med barnavdrag vid beskattningen om 1 000 kr. per barn, indexreglering av ortsavdrag och skiktgränser i skatteskalorna, ävensom fortsatt sänkning av progressionen i skatteskalorna och förbättringar av ortsavdragen.

Till stöd för yrkandet i *motionerna I: 500* och *II: 619* om att förslag framlägges för nästa års riksdag om en allmän skattereform återopas innehållet i de likalydande *motionerna I: 539* och *II: 664* angående stabiliseringspolitiken. I sistnämnda motionspar anförs bl. a. följande. Det är obestriddligt, att det ur stabiliseringssynpunkt — inte minst på längre sikt — är angeläget att vidtaga åtgärder som dels skulle väsentligt förbättra de svenska företagens konkurrenssituation gentemot utländska företag, dels i övrigt verka produktivitetshöjande genom att stimulera arbetsinsatser och sparande.

Den nuvarande omsättningsskattens konstruktion med dess inslag av permanent beskattning av företagens investeringar och produktionsförnödenheter ger svensktillverkade varor en ogynnsam konkurrenssituation i detta avseende. En omläggning av den nuvarande omsättningsskatten till en generell indirekt skatt av den s. k. mervärdeskattens typ skulle helt undanröja dessa olägenheter. En sådan omläggning skulle möjliggöra en avveckling av de särskilda punktskatter som inte är socialt eller medicinskt motiverade eller uttas för vägväsendets behov. Omläggningen skulle ge en mera enhetlig och konsumtionsneutral indirekt beskattning. Största möjliga administrativa enkelhet i utformningen måste eftersträvas. Samtidigt med genomförandet av en gentemot utlandet mera konkurrenskraftig och mera rationell indirekt beskattning är det angeläget att genomföra lättnader i den direkta, personliga inkomstskatten genom sänkning av marginalsatterna och sänkt inkomstskatt för lägre inkomster.

Inom ramen för företagsbeskattningen bör reformer genomföras som förbättrar företagens möjligheter till konsolidering och självfinansiering och som underlättar investering och rationalisering inom produktionslivet. Det är därvid angeläget att olika företagsformer ges likvärdiga möjligheter.

Enligt motionärerna i *motionerna I: 519* och *II: 645* gör det nuvarande läget med starkt negativ bytesbalans, försämrade konkurrensförhållanden gentemot utlandet och stegrade krav på investeringar inom näringslivet det ändå mera nödvändigt att få till stånd ett dynamiskt och produktionsstimulerande skattesystem, som gör att det lönar sig att arbeta och spara.

I länder med vilka vi konkurrerar finns system med avlyftning av indirekt beskattning vid export, vilket innebär att de utländska varorna inte drabbas av motsvarande belastning. Vid en mervärdeskatt skulle denna kostnadsuppdrivande extrabeskattning försvinna.

Vid en fortsatt omsättningsskatt av nuvarande konstruktion skulle det bli nödvändigt att överväga ett system med avlyftning av omsättningsskattebelastningen vid export och en extra avgift på importen, motsvarande den dubbelbeskattning i fråga om omsättningsskatten som drabbar de svenska varorna. Ett sådant system bleve emellertid synnerligen komplicerat och dessutom svårt att i nuvarande läge införa utan att vi i det internationella samarbetet skulle misstänkas för att införa förtäckta exportsubventioner, resp. importavgifter.

Skälen för en övergång till mervärdeskatt har alltså genom utvecklingen blivit än starkare. I samband med en sådan övergång bör flertalet punktskatter borttagas (undantag får göras för skatter med speciell motivering) och en reformering av den direkta beskattningen komma till stånd.

Motionärerna anser att beslut bör fattas vid nästa års riksdag om en allmän skattereform. Stor vikt bör då fästas vid en sänkning av marginalskatterna med därav följande positiva verkningar på arbetsvilja och sparande. Samtidigt bör grundavdragen höjas och en breddning ske av skatteskalornas proportionella skikt. Vid en förskjutning från direkt till indirekt beskattning, som i detta sammanhang torde bli nödvändig, är det ett oeftergivligt krav att grupper med låga inkomster och låg skattekraft, t. ex. pensionärer och barnfamiljer, får kompensation.

I de i anledning av propositionen väckta *motionerna I: 756* och *II: 928* hänvisar motionärerna till vad som anförts i de ovannämnda *motionerna I: 519* och *II: 645* samt *I: 500* och *II: 619* och upprepar de i dessa motioner framställda yrkandena om en skattereform enligt allmänna skatteberedningens förslag. Mot bakgrunden av tilltagande inflation och andra tecken på bristande samhällsekonomisk balans anser motionärerna vidare att det är angeläget att på nytt aktualisera ett stabiliseringspolitiskt program. Några huvuddrag för ett sådant program sammanfattas i sju punkter, vilka i vad avser reformer inom beskattningsrättens område innebär att flertalet punktskatter avvecklas samtidigt som en förenklad mervärdeskatt genomförs, att marginalskatterna och skatterna för lägre inkomstagare sänks och att det enskilda sparandet stimuleras. Skattesystemet verkar i sin nuvarande utformning hämmande på den inhemska produktionen och försvårar konkurrens med de utländska företagen. I skattesystemet finns föga av element, som stimulerar till arbetsinsatser och sparande men en hel del som verkar i motsatt riktning. Motionärerna beklagar, att regeringen saknar intresse för att samla representanter för det allmänna och näringslivet till gemensamma överläggningar om sådana åtgärder som tillsammans skulle utgöra en kraftfull politik mot prisstegringen. Enligt motionärernas mening är det av synnerlig vikt att förtroendet för penningvärdet snarast återuppbbyggs.

I *motionerna I: 538* och *II: 638* framhålles bl. a. att den allvarliga försämringen av betalningsbalansen påkallar den största uppmärksamhet. Endast genom en mervärdeskatt åstadkommes den konkurrenslikformighet för exportindustrin och för den industri som arbetar för hemmamarknaden, vilken är en förutsättning för en förbättring av betalningsbalansen. En omläggning till mervärdeskatt torde icke kunna ske förrän tidigast i mitten av år 1967 eller vid 1968 års ingång. För tiden dessförinnan behövs provisoriska åtgärder på den indirekta beskattningens område i det angivna syftet. Motionärerna hemställer därför om en snabbtredning om möjligheterna att, beträffande de olika indirekta skatter, som belastar produktionen, åstadkomma ett avräkningssystem som helt befriar exporten och som likställer importerade varor i beskattningshänseende med de inom landet producerade.

I de i anledning av propositionen väckta *motionerna I: 755* och *II: 929* understryker motionärerna att kraven på stabiliseringspolitiken skärpts. Inflationens följdverkningar är bekanta. Motionärerna nöjer sig med att erinra om att låglönegruppernas situation i mångt och mycket är en följd av inflationen. Värdet av sociala förbättringar i fråga om pensioner och andra trygghetsåtgärder har förringats. Å andra sidan har vissa mindre grupper i samhället, särskilt de med arbetsfria inkomster, tillskansat sig ökade realinkomster, och förmögenhetskoncentrationen påskyndats. Den bristande balansen i utrikeshandeln är också ett problem.

Det framstår för motionärerna som nödvändigt med vissa väsentliga förändringar i den förda politiken för att komma till rätta med inflationen. Då det gäller skattepolitikens utformning är motionärerna motståndare till den mervärdeskatt som föreslogs av skatteberedningen och vilket förslag nu säges vara föremål för bearbetning i finansdepartementet. Den skulle i verkligheten innebära en subventionering av näringslivets investeringar med hjälp av skärpt konsumtionsbeskattning. I konsekvens härmed anser motionärerna att det lägre omsuttaget på investeringsvaror i princip bör upphävas. En omläggning av skattepolitiken bör ske i en helt annan riktning och skattetrycket i högre grad fördelas efter bärkraft. Motionärerna betraktar det framlagda förslaget om aktievinstbeskattning som ett visst framsteg för denna skattepolitiska linje och förväntar att förslag om beskattning av oskäligen markvärdestegring snarast föreläggs riksdagen. Motionärerna förordar vidare en höjd förmögenhetsbeskattning, och en höjd beskattning av bolagsvinster. Ett enligt motionärerna inte oväsentligt led i en rättvisare skattepolitik vore även en skärpt lyxvarubeskattning. En annan utväg än en idelig skärpning av den generella konsumtionsbeskattningen måste sökas.

Utskottets yttrande

Uttagningsprocenten för den statliga inkomstskatten

I proposition nr 125 har Kungl. Maj:t bl. a. föreslagit, att statlig inkomstskatt för skattskyldiga, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, skall ingå i preliminär skatt för hela budgetåret 1966/67 med 100 procent av grundbeloppet. Vidare har Kungl. Maj:t i propositionen avgivit förslag till beräkning av bevillningarna för nämnda budgetår.

Enligt gällande bestämmelser skall procenttalet för den statliga inkomstskattens uttagande vara detsamma under helt kalenderår. Då sagda procenttal för senare hälften av löpande budgetår är 100, tillstyrker utskottet, att samma uttagningsprocent bestämmes för förra hälften av budgetåret 1966/67.

Den redogörelse för budgetläget, som departementschefen lämnat i den förevarande propositionen, utvisar att det i årets finansplan med drygt 200 milj. kr. redovisade överskottet i totalbudgeten för budgetåret 1965/66 försvunnit och att totalbudgeten därmed skulle uppvisa balans. Den förnyade beräkningen av statsinkomsterna och statsutgifterna under innevarande budgetår utvisar nämligen en ökning av statsutgifterna med 200 milj. kr. Jämfört med utfallet närmast föregående budgetår, 1964/65, skulle de nu framlagda beräkningarna innebära en förstärkning av budgeten med ca 200 milj. kr. Emellertid måste beaktas att utgifterna för budgetåren 1965/66 och 1966/67 är underskattade, enär vissa tillkommande utgifter — främst utgifterna för lönehöjningar åt de statsanställda åren 1966 och 1967 — inte medtagits. Dessa tillkommande utgifter kan för budgetåret 1965/66 beräknas till 220 milj. kr. och för budgetåret 1966/67 till 1 030 milj. kr. Detta skulle i realiteten medföra att någon förbättring av budgetbalansen inte uppkommer budgetåret 1965/66 i jämförelse med budgetåret 1964/65.

Enligt beräkningarna i statsverkspropositionen utvisade totalbudgeten för budgetåret 1966/67 ett underskott på 210 milj. kr. De i kompletteringspropositionen redovisade nya kalkylerna utvisar ett överskott på 255 milj. kr. Inkluderas emellertid de ovan nämnda, till 1 030 milj. kr. beräknade tillkommande utgifterna uppvisar totalbudgeten ett underskott för nästa budgetår på 775 milj. kr., vilket innebär en budgetförsvagning med ca 600 milj. kr. jämfört med innevarande budget.

I kompletteringspropositionen redovisas jämväl budgetutvecklingen på längre sikt i form av en långtidsbudget, som avser att ge upplysning om de utgifter och resursanspråk, som följer av statens och den statsunderstödda verksamhetens utveckling under den fyraårsperiod som inleds med budgetåret 1967/68. Departementschefen påpekar att syftet med långtidsbudgeten inte är att söka förutsäga de ytterligare utgiftsbehov, som kan uppkomma med anledning av framtida beslut om nya aktiviteter eller reformer, utan

i långtidsbudgeten redovisas storleken av de resurser som är nödvändiga för att uppfylla gällande målsättningar och gjorda åtaganden.

Vid beräkning av statsinkomsternas utveckling utgår departementschefen i långtidsbudgeten från oförändrade skatteregler. För åren 1966 och 1967 har antagits att lönesumman kommer att stiga med ca 8 resp. ca 7 procent. För åren från och med 1968 har departementschefen utgått från två olika alternativ angående pris- och löneutvecklingen. Det första alternativet förutsätter oförändrade priser och en fortsatt tillväxt av lönesumman i samma takt som bruttonationalprodukten. Det andra alternativet utgår från en antagen prisstegring med tre procent per år och en motsvarande ytterligare ökning av lönesumman. Med hänsyn till den fortsatta effekten av den år 1966 genomförda sänkningen av den direkta beskattningen, arbetstidsförkortningen och den jämfört med tidigare år beräknade lägre tillväxten av skatteunderlaget sker enligt det första alternativet en markerad uppbromsning av statsinkomsternas ökning för såväl budgetåret 1967/68 som budgetåret 1968/69, vilken ökning begränsas till 900 milj. kr. resp. 800 milj. kr. För de båda följande budgetåren beräknas ökningen till 1 500 milj. kr. resp. 2 400 milj. kr. Jämväl det andra alternativet uppvisar en dämpad tillväxt av statsinkomsterna, som för budgetåren 1967/68 och 1968/69 beräknats till 1 200 milj. kr. resp. 1 900 milj. kr. För ettvarvt av de följande budgetåren skulle ökningen uppgå till 2 700 milj. kr.

Vad härefter angår beräkningarna av statsutgifterna under budgetåren 1967/68—1970/71 kommer genomförda reformbeslut att få finansiella konsekvenser framför allt under det första året av prognosperioden, medan utgifterna under de följande åren stabiliseras på den uppnådda nivån. Vidare bör beaktas att tidsbegränsade beslut och åtaganden successivt upphör att gälla under perioden, varvid utgifterna bortfaller. Siffermässigt kommer ökningen av statsutgifterna under budgetåret 1967/68 att uppgå till ca 2 700 milj. kr., vilket belopp inkluderar schablonmässigt beräknade kostnader för dels ökning av de statsanställdas löner och dels antagna prisförändringar under åren 1966 och 1967. Utgiftsökningarna för de tre följande budgetåren inom prognosperioden beräknas stanna vid belopp mellan ca 1 000 och ca 2 000 milj. kr.

Vid båda de ovannämnda inkomstalternativen innebär långtidsbudgetens beräkning av budgetsaldots utveckling betydande budgetunderskott de närmaste åren. Enligt det första alternativet skulle underskottet budgetåret 1967/68 överstiga 2 600 milj. kr. för att följande budgetår stiga till 3 250 milj. kr. Därefter skulle en förbättring inträda så att budgetåret 1969/70 utvisar ett underskott på 3 020 milj. kr. medan underskottet för det sista budgetåret inom prognosperioden uppgår till 1 670 milj. kr. De enligt det andra alternativet beräknade budgetunderskotten under prognosperioden uppgår till 2 420, 2 450, 1 430 resp. 360 milj. kr.

I kompletteringspropositionen framhåller departementschefen avslut-

ningsvis att den centrala uppgiften för den ekonomiska politiken under den närmaste framtiden är att återställa den utrikes betalningsbalansen. Lösandet av denna uppgift medför en viss omfördelning av resurserna. Standardökningen inom både privat och offentlig sektor måste fortgå i en något långsammare takt än tidigare. Man kan inte bortse från att den svenska produktionskapaciteten för närvarande befinner sig på en högre nivå än tidigare och att väsentliga fortsatta ökningar av kapaciteten kan väntas. Stora resurser finns således för att lösa framtida problem och behov. En ökning av pris- och kostnadsstabiliteten i ekonomin framstår som angelägen. Minst lika väsentligt är att det långsiktiga perspektivet i den ekonomiska politiken bibehålles och att kortsiktiga lättnader inte köps till priset av att det ekonomiska framåtskridandet på sikt hämmas. Prioriteringen av näringslivets investeringar och samhällsbyggandet ingår i planeringen för framtiden, vilken planering framför allt avser att öka den internationella konkurrensförmågan.

Utskottet ansluter sig i sin bedömning av det samhällsekonomiska läget till den i kompletteringspropositionen redovisade uppfattningen. Med hänsyn härtill tillstyrker utskottet att procenttalet för den statliga inkomstskattens uttagande även för senare hälften av budgetåret 1966/67 fastställles till 100.

I detta sammanhang behandlar utskottet även vissa tidigare väckta motioner, i vilka yrkats ändringar rörande den direkta och indirekta beskattningen. Utskottet har nämligen funnit det lämpligt att låta dessa frågor undergå ett samlat bedömande vid sitt ställningstagande till den förevarande propositionen. Dessutom behandlar utskottet de i anledning av propositionen väckta motionerna.

Särskilt schablonavdrag vid den kommunala taxeringen

I samband med 1965 års skattereform infördes ett schablonavdrag för kommunalskatt vid taxeringen till statlig inkomstskatt, innebärande att fr. o. m. 1967 års taxering avdrag skall medges med belopp motsvarande minst en fjärdedel av den sammanräknade nettoinkomsten, d. v. s. summan av den skattskyldiges inkomster från olika förvärvskällor, i förekommande fall minskad med avdrag för underskott å förvärvskälla. Schablonavdraget är maximerat till 4 500 kr. för makar och s. k. ofullständiga familjer samt till 2 250 kr. för övriga skattskyldiga. Om den under närmast föregående år påförda kommunalskatten överstiger minimibeloppet skall dock avdrag medges med den faktiskt påförda skatten.

I motionerna I: 500 av herr Bengtson m. fl. och II: 619 av herr Hedlund m. fl. yrkas utredning om införande av ett motsvarande schablonavdrag vid den kommunala taxeringen. Motionärerna yrkar vidare — i avvaktan på förslag härom — provisorisk lagstiftning om särskilt schablonavdrag

vid kommunaltaxeringen med 300 kr. för makar och ofullständiga familjer och med 150 kr. för övriga skattskyldiga samt att innevarande års höstriksdag måtte föreläggas förslag angående kompensation från staten till kommunerna för det skattebortfall, som den förordade provisoriska lagstiftningen kan föranleda.

Reglerna om avdrag för kommunalutskylder vid statstaxeringen har ursprungligen tillkommit i syfte att undanröja ojämnheterna i den kommunala beskattningen. Det schablonavdrag för kommunalskatt som infördes förra året tillkom i syfte bl. a. att åstadkomma en skattelättnad för små och medelstora inkomsttagare och ansågs kunna ge en bättre effekt än en höjning av ortsavdragen genom att det i första hand tillgodosåg endast de skattskyldiga som påförts en lägre kommunalskatt än schablonbeloppet.

Enligt utskottets mening saknas anledning att införa ett motsvarande schablonavdrag vid kommunaltaxeringen. De mindre inkomsttagarnas problem bör i stället lösas antingen genom avdrag för nedsatt skatteförmåga — nya regler härom håller f. n. på att utarbetas inom finansdepartementet — eller genom bidrag. Ett bifall till förslaget om ett generellt schablonavdrag även vid kommunaltaxeringen av den storleksordning motionärerna avser skulle föranleda ett skattebortfall, som måste kompenseras antingen genom höjd kommunal utdebitering eller genom statliga bidrag i en omfattning, som inte kan ifrågakomma i nuvarande budgetläge.

Utskottet kan därför inte biträda yrkandena i motionerna I: 500 och II: 619 i nu nämnda delar.

Ortsavdrag m. m.

Vid den statliga och kommunala taxeringen medges för närvarande ortsavdrag med 4 500 kr. för gifta och 2 250 kr. för ensamstående. Det högre ortsavdraget medges även gift med hemmavarande barn under 18 år.

I motionerna I: 305 av herr Holmberg m. fl. och II: 370 av herr Bohman m. fl. yrkas med verkan fr. o. m. 1968 års taxering höjning av det högre ortsavdraget till 4 800 kr. och av det lägre ortsavdraget till 2 400 kr. I motionerna I: 519 av herr Lundström m. fl. och II: 645 av herr Ohlin m. fl. yrkas sådan höjning till 4 700 kr. resp. 2 350 kr., medan i motionerna I: 503 av herrar Eric Carlsson och Svanström samt II: 613 av herr Eriksson i Bäckmora hemställes om utredning syftande till en höjning av det högre ortsavdraget till 6 000 kr. och av det lägre till 3 000 kr. I de i anledning av propositionen väckta motionerna I: 757 av herr Holmberg m. fl. och II: 926 av herr Bohman m. fl. yrkas att riksdagen måtte antaga en plan för reformering av skattesystemet för åren 1968—1970 innebärande bl. a. att barnbidragen kompletteras med barnavdrag å 1 000 kr. för varje hemmavarande barn under 18 år, som inte åtnjuter egen inkomst till minst samma belopp som ortsavdraget för ensamstående, att skattskyldig som helt eller delvis inte kan tillgodogöra sig barnavdrag skall erhålla »motsvarande för-

mån» av staten och att ortsavdragen vid nämnda taxeringar bör uppräknas till de av allmänna skatteberedningen (SOU 1964:25) förordade beloppen, d. v. s. till 6 000 kr. för gifta och 3 000 kr. för ensamstående. I motionen II: 650 av fru Ryding m. fl. framställs yrkande av innebörd att förvärvs-avdrag skall medges ensamstående föräldrar med hemmavarande barn, som inte fyllt 19 år och som på grund av studier saknar förvärvsarbete.

Utskottet har tidigare uttalat att skäl kan anföras för en höjning av ortsavdragen utöver de nu gällande. Utrymmet för skattesänkningar är emellertid för närvarande ytterligt begränsat. Även smärre justeringar av ortsavdragsbeloppen leder till skattebortfall som med hänsyn till rådande budgetläge knappast kan anses försvarbara. Enligt utskottets mening bör frågan om ortsavdragens storlek bedömas i samband med den fullständiga prövning av familjebeskattningen, som f. n. äger rum inom finansdepartementet.

Med hänsyn härtill och då för skattskyldiga med relativt låga inkomster de negativa verkningar, som ortsavdragens otillräcklighet innebär, i viss mån torde ha eliminerats genom det av 1965 års riksdag antagna schablonavdraget för kommunalutskylder, anser utskottet sig böra avstyrka de i förevarande avsnitt behandlade motionerna i vad de avser yrkanden om höjda ortsavdrag.

Vad härefter angår yrkandet i motionerna I: 757 och II: 926 om införande av barnavdrag vid beskattningen har utskottet tidigare i olika sammanhang upprepade gånger som sin mening framhållit att stödet åt barnfamiljerna bör lämnas genom direkta bidrag i stället för genom avdrag vid beskattningen. Av direktiven för den år 1965 tillsatta utredningen om samhällets ekonomiska stöd åt barnfamiljerna framgår för övrigt att riktmärket för familjepolitiken bör vara att genom olika former av bidrag inte endast åstadkomma största möjliga jämlikhet i materiella villkor mellan barnfamiljer och familjer utan barn utan även mellan barnfamiljerna inbördes. På grund av det anförda och då utskottet inte kan medverka till införandet av regler, som berättigar till förmåner av staten i de fall man inte kan tillgodogöra sig ett avdrag, avstyrker utskottet motionerna I: 757 och II: 926 även i nu berörda del.

Vad slutligen angår lagstiftningsyrkandet i motionen II: 650 vill utskottet erinra om att riksdagen så sent som förra året beslutade en inte oväsentlig uppräknings såväl av kvotavdraget som maximibeloppet. Någon anledning att nu ytterligare liberalisera förvärvsavdragsreglerna föreligger enligt utskottets mening inte. Härtill kommer att de ändamål motionärerna vill tillgodose genom en utvidgning av förvärvsavdraget i väsentlig mån är tillgodosedda genom den rätt till studiehjälp och till studiemedel, som införts genom den studiesociala reformen år 1964. Utskottet avstyrker således motionen II: 650.

Skatteskalorna

I motionerna I: 305 av herr Holmberg m. fl. och II: 370 av herr Bohman m. fl. föreslås att skatteuttaget vid den statliga beskattningen fr. o. m. 1968 års taxering sänks i inkomstskikten 16 000—40 000 kr. för gifta och i skikten 8 000—12 000 kr. för ensamstående med procentsatser varierande mellan två och sju procent. I motionerna I: 519 av herr Lundström m. fl. och II: 645 av herr Ohlin m. fl. samt I: 500 av herr Bengtson m. fl. och II: 619 av herr Hedlund m. fl. yrkas sänkning av skattesatsen för gifta i inkomstskikten 16 000—40 000 kr. med en procentenhet och för ensamstående i skikten 8 000—30 000 kr. med en à två procentenheter. I de i anledning av kompletteringspropositionen väckta motionerna I: 757 av herr Holmberg m. fl. och II: 926 av herr Bohman m. fl. hemställs, som ovan nämnts, om en plan för reformering av skattesystemet, innebärande bl. a. fortsatta ändringar av skatteskalorna för åren 1968—1970 så att dessa nedbringas till den nivå, som allmänna skatteberedningen förordat i sitt betänkande.

1965 års skattereform innebar en lindring av progressionen i inkomstlägena 20 000—50 000 kr. för gifta och 10 000—50 000 kr. för ogifta med en skattelättnad i absoluta tal av högst 1 300 kr. för gifta och 750 kr. för ensamstående. Som utskottet tidigare framhållit torde det med hänsyn till det samhällsekonomiska läget knappast vara möjligt att nu vidta någon justering av skatteskalorna. Enbart den mindre sänkning av skatteuttaget som förordas i motionerna I: 500 och II: 619 samt I: 519 och II: 645 torde komma att föranleda ett icke ringa skattebortfall.

Enligt utskottets uppfattning är frågan om skatteskalornas utformning väsentligen en fråga om avvägningen mellan direkt och indirekt beskattning. De av förra årets riksdag antagna skatteskalorna måste därför ses som ett provisorium i avvaktan på resultatet av den överarbetning av allmänna skatteberedningens förslag i fråga om bl. a. mervärdeskatten, som f. n. pågår inom finansdepartementet. Enligt utskottets uppfattning saknas anledning att föregripa detta utredningsarbete genom att nu sänka skatteuttaget utöver vad som skedde förra året. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna I: 305 och II: 370, I: 500 och II: 619, I: 519 och II: 645 ävensom motionerna I: 757 och II: 926 i nu berörda delar.

Indexreglering av skattesystemet

I motionerna I: 305 av herr Holmberg m. fl. och II: 370 av herr Bohman m. fl. hemställs om förslag till 1967 års riksdag om indexreglering av ortsavdrag och skatteskitkgränser. Liknande yrkande har framställts i de i anledning av den förevarande propositionen väckta motionerna I: 757 och II: 926, likaledes av herrar Holmberg m. fl. och Bohman m. fl., såsom en del av det av motionärerna förordade reformprogrammet för åren 1968—1970. I motionerna I: 519 av herr Lundström m. fl. och II: 645 av herr Ohlin m. fl.

yrkas utredning angående möjligheterna att undvika inflationens skattehöjande verkningar.

Utskottet har tidigare uttalat att det i och för sig skulle vara av stort värde om inträffande förändringar i penningvärdet automatiskt kunde beaktas vid beskattningen men samtidigt understrukit att det främst på grund av källskattesystemet är förenat med stora praktiska svårigheter att finna en godtagbar metod härför. Grunderna för det preliminära skatteuttaget måste nämligen bestämmas i god tid före ingången av beskattningsåret. Att i efterhand behöva verkställa omräkningar av preliminärskatten skulle innebära en så väsentlig reduktion av källskattesystemets fördelar, att utskottet inte ansett sig kunna biträda införandet av ett system med indexreglerade ortsavdrag.

Som utskottet även framhållit pågår för närvarande ett vittomfattande utredningsarbete inom betydande delar av beskattningsområdet. Allmänna skatteberedningens förslag till nya regler för familjebeskattningen och för socialförsäkringens finansiering samt till införande av mervärdeskatt är föremål för fortsatta överväganden av särskilda arbetsgrupper inom finansdepartementet. Även företagsbeskattningen och frågan om definitiv källskatt är under prövning av olika utredningar.

Utskottet anser det för sin del uppenbart att resultatet av pågående utredningsarbete bör avvaktas innan slutlig ställning tas till ett så väsentligt ingrepp i beskattningsreglerna som införandet av indexreglerade ortsavdrag och skatteskalor otvivelaktigt skulle innebära.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 305 och II: 370, I: 519 och II: 645 samt I: 757 och II: 926 i nu förevarande del.

Skattelättnader för sparande

I de motioner, som väckts med anledning av kompletteringspropositionen, har aktualiserats också vissa andra frågor.

Enligt motionerna I: 756 av herrar Bengtson och Lundström samt II: 928 av herrar Ohlin och Hedlund bör sålunda skattelättnader intill visst maximibelopp medges för medel, som sparats under viss tid på särskilt konto eller för vissa särskilda ändamål. Motionärerna i motionerna I: 757 av herr Holmberg m. fl. och II: 926 av herr Bohman m. fl. yrkar lagstiftning om skattefrihet fr. o. m. år 1967 intill vissa belopp för enskilt, frivilligt sparande för bostads-, utbildnings- och annat speciellt ändamål.

Yrkanden av enahanda beskaffenhet har avvisats av riksdagen under vårsessionen på förslag av bevillningsutskottet i dess betänkande nr 31, och motionerna föranleder därför i nu berörda hänseenden inte något yttrande från utskottets sida.

Bolagsskatt och förmögenhetsskatt

Uttagningsprocenten vid den statliga inkomstbeskattningen för aktiebolag utgör f. n. 40 procent av den beskattningsbara inkomsten.

I motionerna I: 494 av herrar Adolfsson och Werner samt II: 621 av herr Hermansson m. fl. yrkas höjning av denna skattesats till 50 procent. I samma motioner yrkas en väsentlig skärpning av förmögenhetsskatten i förhållande till vad som nu gäller. Motionärerna föreslår sålunda skattesatser varierande mellan en och tre procent.

Företagsskatteutredningen har enligt sina direktiv att ompröva frågan om den inbördes avvägningen av skattesatserna för olika slag av juridiska personer. Det kan bl. a. med hänsyn härtill enligt utskottets mening inte anses lämpligt att nu införa en lagstiftning om skärpt beskattning av bolagens vinster.

Utskottet är heller inte berett medverka till att förmögenhetsskatten höjs. Denna skatt var föremål för riksdagens prövning så sent som förra året, då det skattefria bottenbeloppet höjdes från 80 000 till 100 000 kr.

Utskottet avstyrker således lagstiftningsyrkandena i motionerna I: 494 och II: 621.

Den indirekta beskattningen

I de i anledning av proposition nr 10 väckta motionerna I: 349 av herr Bengtson m. fl. och II: 420 av herr Hedlund m. fl. yrkas höjning av skatten på cigaretter med 3 öre per styck fr. o. m. den 1 juni 1966. Yrkande om en motsvarande höjning med 2 öre per cigarett fr. o. m. dag, som riksdagen bestämmer, framställs i de samtidigt väckta motionerna I: 517 av herr Lundström m. fl. och II: 423 av herr Ohlin m. fl.

Utskottet vill beträffande beskattningen av cigaretter erinra om att skatten höjdes så sent som fr. o. m. den 1 juli 1965 med belopp motsvarande ca 30 procent av den tidigare utgående skattesatsen. Det finns enligt utskottets mening därför inte anledning att redan nu ompröva cigarettbeskattningen, och utskottet avstyrker således de förevarande motionsyrkandena.

Förslag om utvidgning av den indirekta beskattningen med särskild hänsyn till skatteobjektens lyxkaraktär framläggs i motionerna I: 494 av herrar Adolfsson och Werner samt II: 621 av herr Hermansson m. fl. Motionärerna föreslår en skärpt beskattning av bl. a. lyxbilar, lyxbåtar, luxuösa fritidshus samt andra lyxvaror, särskilt importerade sådana. Vidare begärs förslag om beskattning av reklam samt utredning om förutsättningarna för beskattning av utlandsresor. Samma motionärer har i de med anledning av propositionen väckta motionerna I: 755 och II: 929 med hänvisning till de tidigare väckta motionerna upprepat kravet på skärpt lyxvarubeskattning.

Utskottet får beträffande yrkandena om skärpt lyxbeskattning konstatera att den stigande levnadsstandarden medfört och medför att sådana varor,

som för kort tid sedan betraktades som lyx i många fall nu är var mans egen-
dom. Att under sådana förhållanden gradera beskattningen efter varornas
eller tjänsternas lyxkaraktär torde vara förenat med utomordentliga svår-
igheter. Sådana åtgärder skulle medföra att man styr konsumtionen med
utgångspunkt från subjektiva värderingar. En sådan lagstiftning skulle
även strida mot den allmänt accepterade principen att den indirekta be-
skattningen såvitt möjligt bör vara konkurrensneutral. Beträffande försla-
get om beskattning av reklam vill utskottet endast erinra om att regeringen
aviserat en utredning om reklamens roll i samhället. Med hänsyn till det
anförda och då enligt utskottets mening praktiska förutsättningar saknas
för att beskatta utlandsresor avstyrker utskottet motionerna I: 494 och
II: 621 samt I: 755 och II: 929 i här berörda delar.

Fortsatt reformering av beskattningssystemet

Motionerna I: 305 av herr Holmberg m. fl. och II: 370 av herr Bohman
m. fl. samt I: 500 av herr Bengtson m. fl. och II: 619 av herr Hedlund m. fl.
ävensom motionerna I: 519 av herr Lundström m. fl. och II: 645 av herr
Ohlin m. fl. innehåller samtliga yrkanden om förslag till 1967 års vårriks-
dag angående införande av mervärdeskatt i huvudsak enligt de principer,
som angivits av allmänna skatteberedningen. I stort sett samma yrkanden
framförs i de i anledning av propositionen väckta motionerna I: 756 av her-
rar Bengtson och Lundström samt II: 928 av herrar Ohlin och Hedlund
ävensom I: 757 av herr Holmberg m. fl. och II: 926 av herr Bohman m. fl.

Vidare har i motionerna I: 538 av herr Åkerlund samt II: 638 av herrar
Magnusson i Borås och Björkman begärts vissa provisoriska åtgärder i av-
vaktan på införandet av en mervärdeskatt. Motionärerna avser att efter
snabb utredning få till stånd ett avräkningssystem, som helt befriar expor-
ten från de olika indirekta skatter, som belastar produktionen, och som
likställer importerade och inhemska varor.

Vad först gäller frågan om övergång till mervärdeskatt vill utskottet eri-
nra om den särskilda arbetsgrupp inom finansdepartementet som för när-
varande överarbetar allmänna skatteberedningens förslag i fråga om social-
försäkringsavgifterna och mervärdeskatten. För att få en bedömning av
de sammanlagda effekterna av allmänna skatteberedningens förslag kan
även anföras skäl för att ett eventuellt införande av mervärdeskatt bör sam-
ordnas med de åtgärder i fråga om företagsbeskattningen som företags-
skatteutredningen kan komma att föreslå. Utskottet är under sådana för-
hållanden inte berett att, innan resultatet av den pågående överarbetningen
föreligger, ta någon definitiv ställning till mervärdeskattens införande och
än mindre till tidpunkten härför.

Beträffande yrkandet i motionerna I: 538 och II: 638 om vissa proviso-
riska åtgärder till gagn för exportindustrin kan utskottet i och för sig an-
sluta sig till syftet med motionerna. Utskottet anser dock att motionärerna

väsentligt underskattat svårigheterna att inom ramen för nuvarande system för indirekt beskattning kunna konstruera sådana lösningar som avses i motionerna. Ett fullständigt tillgodoseende av önskemålen skulle sannolikt kräva omarbetning av flertalet skatteförfattningar på den indirekta sidan. I den mån motionärerna i huvudsak avser effekterna av allmän varuskatt och allmän energiskatt för exportindustrin vill utskottet upplysa om att en framställning i motsvarande syfte rörande dessa skatter nyligen gjorts till Kungl. Maj:t från en av näringslivets huvudorganisationer och att frågan således redan är föremål för Kungl. Maj:ts uppmärksamhet.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till de i detta avsnitt behandlade motionsyrkandena.

Bevillningarna

De i proposition nr 125 framlagda beräkningarna av bevillningarna utvisar i förhållande till statsverkspropositionen en ökning med 711 milj. kr. Därvid har inkomsttiteln skatt på inkomst och förmögenhet m. m. vid den i kompletteringspropositionen föreslagna uttagningsprocenten upptagits med 12 400 milj. kr. mot i statsverkspropositionen 11 500 milj. kr. Höjningen på 900 milj. kr. är föranledd av följande omständigheter. Inkomstskattetiteln för budgetåret 1965/66 beräknas uppgå till ett 100 milj. kr. högre belopp än det i statsverkspropositionen redovisade, vilket leder till en lika stor höjning av inkomstnivån för budgetåret 1966/67. Uppgången av skatteuppbörden under våren 1966 har föranlett en till ca 300 milj. kr. beräknad ökning av uppbörden för hela budgetåret 1966/67. Vidare medför antaganden om höjda inkomster för åren 1966 och 1967 en inkomstökning på ca 400 milj. kr. Slutligen kan den genom avtalsrörelsen förskjutna uppgången av uppbörden beräknas ytterligare höja inkomstnivån för budgetåret 1966/67 med ca 200 milj. kr. Beräkningarna förutsätter emellertid att ca 100 milj. kr. av den beräknade uppbörden kommer att inflyta i form av kvarstående skatt budgetåret 1967/68.

Inkomsttiteln allmän varuskatt har i kompletteringspropositionen med hänsyn till de allmänna förutsättningarna angående den fortsatta ekonomiska utvecklingen nedräknats med 200 milj. kr., d. v. s. från 6 000 milj. kr. till 5 800 milj. kr.

Inkomsttitlarna stämpelskatt och stämpelavgift samt särskilda varuskatter är i statsverkspropositionen uppförda med 155 resp. 375 milj. kr. I kompletteringspropositionen har de ändringarna vidtagits att de nämnda inkomsttitlarna uppräknats till 190 resp. 390 milj. kr., vilket innebär en ökning med 35 resp. 15 milj. kr. För inkomsttiteln postverket föreslås i kompletteringspropositionen ett belopp av 35 milj. kr. mot i statsverkspropositionen uppförda 24 milj. kr.

Däremot har nedräkning skett av inkomsttitlarna tobaksskatt, fordonsskatt och lotterivinstskatt. Dessa inkomsttitlar beräknas ge minskade inkomster

uppgående till 25, 20 resp. 15 milj. kr. Minskningen av titeln lotterivinstskatt med 15 milj. kr. är föranledd av den i proposition nr 69 till årets riksdag föreslagna, av riksdagen godkända höjningen av skattepliktsgränsen vid lotterivinstbeskattningen. Riksdagen har jämväl godkänt ett av utskottet i dess betänkande nr 40 tillstyrkt motionsförslag, att lotterivinstskatt inte skall utgå på skänkta vinster i varu- eller tombolalotteri. Då endast ett obetydligt skattebortfall kan förväntas uppstå genom sistnämnda ändring finns enligt utskottets mening inte anledning till ändrad beräkning av ifrågavarande inkomstittel. I övrigt föreslås i kompletteringspropositionen vissa smärre ändringar av de i statsverkspropositionen gjorda beräkningarna av statsverkets inkomster.

De i proposition nr 125 gjorda beräkningarna av bevillningarna föranleder inte någon erinran från utskottets sida.

Utskottets hemställan

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen — med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 125, såvitt densamma hänvisats till bevillningsutskottet — måtte besluta att statlig inkomstskatt för skattskyldig, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, skall ingå i preliminär skatt för budgetåret 1966/67 med 100 procent av grundbeloppet;

B) att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 305 av herr Holmberg m. fl. och II: 370 av herr Bohman m. fl.,

2) de likalydande motionerna I: 349 av herr Bengtson m. fl. och II: 420 av herr Hedlund m. fl., i vad motionerna behandlas i detta betänkande,

3) de likalydande motionerna I: 494 av herrar Adolfsson och Werner samt II: 621 av herr Hermansson m. fl., i vad motionerna behandlas i detta betänkande,

4) de likalydande motionerna I: 500 av herr Bengtson m. fl. och II: 619 av herr Hedlund m. fl.,

5) de likalydande motionerna I: 503 av herrar Eric Carlsson och Svanström samt II: 613 av herr Eriksson i Bäckmora,

6) de likalydande motionerna I: 517 av herr Lundström m. fl. och II: 423 av herr Ohlin m. fl.,

7) de likalydande motionerna I: 519 av herr Lundström m. fl. och II: 645 av herr Ohlin m. fl.,

8) de likalydande motionerna I: 538 av herr Åkerlund samt II: 638 av herrar Magnusson i Borås och Björkman,

9) de likalydande motionerna I: 755 av herrar Adolfsson och Werner samt II: 929 av herr Hermansson m. fl., i vad motionerna hänvisats till bevillningsutskottet,

10) de likalydande motionerna I: 756 av herrar Bengtson och Lundström samt II: 928 av herrar Ohlin och Hedlund, i vad motionerna hänvisats till bevillningsutskottet,

11) de likalydande motionerna I: 757 av herr Holmberg m. fl. och II: 926 av herr Bohman m. fl., ävensom

12) motionen II: 650 av fru Ryding m. fl.,
 måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd;

C) att bevillningarna för budgetåret 1966/67 måtte beräknas sålunda:

	Kronor	Kronor
Skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse:		
Skatt på inkomst och förmögenhet m. m.	12 400 000 000	
Kupongskatt	9 000 000	
Utskiftningsskatt och ersättningsskatt ..	1 000 000	
Skogsvårdsavgifter	10 200 000	
Bevillningsavgifter för särskilda förmå- ner och rättigheter	4 000 000	
Arvsskatt och gåvoskatt	170 000 000	
Lotterivinstskatt	100 000 000	
Stämpelskatt och stämpelavgift	190 000 000	12 884 200 000
Automobilskattemedel:		
Fordonsskatt	620 000 000	
Trafikomläggningsskatt	110 000 000	
Bensin- och brännoljeskatt	1 645 000 000	2 375 000 000
Tullar och acciser:		
Tullmedel	1 130 000 000	
Allmän varuskatt	5 800 000 000	
Särskilda varuskatter	390 000 000	
Omsättningsskatt på motorfordon	530 000 000	
Regleringsavgift och accis på fettvaror m. m.	1 000 000	
Tobaksskatt	1 260 000 000	

Rusdrycksförsäljningsmedel av partihan-		
delsbolag	24 000 000	
Rusdrycksförsäljningsmedel av detalj-		
handelsbolag	50 000 000	
Skatt på sprit	1 800 000 000	
Skatt på vin	165 000 000	
Skatt på malt- och läskedrycker	270 000 000	
Energiskatt	800 000 000	
Särskild skatt på motorbränslen	200 000 000	12 420 000 000
	<hr/>	
Postverket (överskott)		35 000 000

Stockholm den 18 maj 1966

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar John Eriesson, Einar Eriksson, fröken Ranmark, herrar Stefanson, Gösta Jacobsson, Enarsson, Sundin, Skårman, Arne Pettersson och Stadling; samt

från a n d r a kammaren: herrar Magnusson i Borås, Brandt, Gustafson i Göteborg, Vigelsbo, Engkvist, Asp, fru Nettelbrandt*, herrar Eriksson i Bäckmora, Kristenson och Carlstein.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservationer

Beträffande särskilt schablonavdrag vid den kommunala taxeringen

1) av herrar *Sundin, Vigelsbo* och *Eriksson* i Bäckmora, vilka

dels ansett att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 39 som börjar med »Enligt utskottets» och slutar med »nämnda delar.» bort ha följande lydelse.

Det är angeläget att ytterligare lättnader i beskattningen genomföres för de lägre inkomsttagarna. Särskilt kommunalskatten är en tung börda för dessa inkomstgrupper. Sedan 1950-talets början har den genomsnittliga kommunala utdebiteringen nära nog fördubblats. Det enklaste sättet att bereda de lägre inkomstgrupperna lättnader i kommunalbeskattningen synes vara att införa ett schabloniserat avdrag, motsvarande det vid statsbeskattningen gällande kommunalskatteavdraget. Vid taxeringen till kommunal inkomstskatt skulle således avdrag beviljas med minst en fjärdedel av beskattningsårets s. k. sammanräknade nettinkomst. Avdraget bör dock inte få överstiga 4 500 kronor för makar och ofullständiga familjer samt 2 250 kronor för övriga skattskyldiga. För att inte minska reformens effekt bör kommunerna kompenseras för därav orsakat skattebortfall.

Eftersom utrymmet för skattesänkningar är ytterst begränsat kan reformen inte genomföras omedelbart i sin helhet liksom inte heller det i och för sig angelägna kravet på höjda ortsavdrag.

Utskottet biträder således yrkandena i motionerna I: 500 och II: 619 i nu nämnda delar.

dels ansett, att utskottet i anledning av de likalydande motionerna I: 500 av herr *Bengtson m. fl.* och II: 619 av herr *Hedlund m. fl.* under punkten B 4 bort hemställa,

dels att riksdagen måtte besluta att vid 1967 års taxering till kommunal inkomstskatt medge ett särskilt schablonavdrag med 300 kronor för makar och för ofullständiga familjer samt med 150 kronor för övriga skattskyldiga och därvid antaga följande

Förslag
till
Lag
om ändrad lydelse av 46 § 2 mom. kommunalskattelagen
den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 46 § 2 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 skall erhålla följande ändrade lydelse.

46 §.

2 mom. I hemortskommunen — — — varje barn.

Utöver avdrag, som i första stycket sägs, äger skattskyldig, som varit här i riket bosatt under hela beskattningsåret, i hemortskommunen åtnjuta avdrag med 150 kronor eller, om han under beskattningsåret antingen varit gift och levttillsammans med andra maken eller haft hemmavarande barn under 18 år, med 300 kronor. Avdrag som nu sagts må för makar tillsammans icke överstiga 300 kronor.

Har skattskyldig — — — eller underhållsbidraget.

Därest skattskyldig — — — nämnda tid.

Avdrag, som — — — 18 år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1967. Äldre bestämmelser gälla dock allttjämt i fråga om 1966 eller tidigare års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1966 eller tidigare år.

dels att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t an- hålla om prövning och förslag till innevarande års höst- riksdag angående kompensation från staten till kommu- nerna för det i ovannämnda författning föreslagna scha- blonavdraget,

dels ock att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära successivt införande av särskilt schablonavdrag vid taxeringen till kommunal inkomstskatt, motsvarande kom- munalskatteavdraget vid den statliga taxeringen, och däri innefatta regler för kompensation från staten till kommu- nerna på grund av skattebortfall.

Beträffande ortsavdragen

2) av herrar *Gösta Jacobsson, Enarsson och Magnusson* i Borås, vilka — under återopande av innehållet i de likalydande motionerna I: 305 av herr *Holmberg* m. fl. och II: 370 av herr *Bohman* m. fl. — ansett att utskottet bort förorda en höjning av ortsavdragen, nämligen för gifta samt ogifta med hemmavarande barn under 18 år till 4 800 kr. och för ogifta till 2 400 kr., och således under punkten B 1 hemställa,

att riksdagen måtte antaga det vid motionerna I: 305 av herr Holmberg m. fl. och II: 370 av herr Bohman m. fl. förgade förslaget till lag om ändring av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);

3) av herrar *Stefanson, Skårman, Gustafson* i Göteborg och fru *Nettelbrandt*, vilka — under åberopande av innehållet i de likalydande motionerna I: 519 av herr Lundström m. fl. och II: 645 av herr Ohlin m. fl. — ansett, att utskottet under punkten B 7 bort hemställa,

att riksdagen med bifall till de likalydande motionerna I: 519 av herr Lundström m. fl. och II: 645 av herr Ohlin m. fl. måtte antaga följande

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 48 § 2 mom. kommunalskattelagen
den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 48 § 2 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 skall erhålla följande ändrade lydelse.

48 §.

2 mom. Skattskyldig fysisk — — — nedan sägs.

Skattskyldig, som under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, åtnjuter kommunalt ortsavdrag med 4 700 kronor.

Gift skattskyldig — — — stycke sägs.

Annan skattskyldig än i andra och tredje stycket sägs (*ensamstående*) äger åtnjuta kommunalt ortsavdrag med 2 350 kronor.

Har skattskyldig — — — tiotal kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1967. Äldre bestämmelser gälla dock alltjämt i fråga om 1966 eller tidigare års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1966 eller tidigare år.

Beträffande skatteskalorna

4) av herrar *Stefanson, Sundin, Skårman, Gustafson* i Göteborg, *Vigelsbo*, fru *Nettelbrandt* och herr *Eriksson* i Bäckmora, vilka — under åberopande av vad i fråga om skatteskalornas utformning anförts i de likalydande motionerna I: 500 av herr Bengtson m. fl. och II: 619 av herr Hedlund m. fl. samt de likalydande motionerna I: 519 av herr Lundström m. fl. och II: 645 av herr Ohlin m. fl. — ansett, att utskottet under punkterna B 4 och 7 i vad gäller skatteskalornas utformning bort hemställa,

att riksdagen måtte fastställa sänkta skalor för den statliga inkomstskatten i enlighet med i motionerna angivna förslag att gälla fr. o. m. den 1 januari 1967 och således antaga följande

Förslag
till
Förordning
angående ändrad lydelse av 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947
(nr 576) om statlig inkomstskatt

Häri genom förordnas att 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt skall erhålla följande ändrade lydelse.

10 §.

1 mom. Statlig inkomstskatt — — — angivna grundbelopp.
För skattskyldig — — — beskattningsbara inkomsten;
när den beskattningsbara inkomsten överstiger

12 000	men icke	16 000 kr.:	1 200 kr. för	12 000 kr. och	15 %	av återstoden;
16 000	»	20 000 »:	1 800 » »	16 000 » »	21 %	» » ;
20 000	»	24 000 »:	2 640 » »	20 000 » »	26 %	» » ;
24 000	»	30 000 »:	3 680 » »	24 000 » »	33 %	» » ;
30 000	»	40 000 »:	5 660 » »	30 000 » »	41 %	» » ;
40 000	»	60 000 »:	9 760 » »	40 000 » »	48 %	» » ;
60 000	»	100 000 »:	19 360 » »	60 000 » »	54 %	» » ;
100 000	»	150 000 »:	40 960 » »	100 000 » »	59 %	» » ;
150 000	kr.	:	70 460 » »	150 000 » »	65 %	» » .

För annan — — — beskattningsbara inkomsten;
när den beskattningsbara inkomsten överstiger

6 000	men icke	8 000 kr.:	600 kr. för	6 000 kr. och	15 %	av återstoden;
8 000	»	10 000 »:	900 » »	8 000 » »	20 %	» » ;
10 000	»	15 000 »:	1 300 » »	10 000 » »	25 %	» » ;
15 000	»	20 000 »:	2 550 » »	15 000 » »	30 %	» » ;
20 000	»	25 000 »:	4 050 » »	20 000 » »	35 %	» » ;
25 000	»	30 000 »:	5 800 » »	25 000 » »	39 %	» » ;
30 000	»	40 000 »:	7 750 » »	30 000 » »	44 %	» » ;
40 000	»	60 000 »:	12 150 » »	40 000 » »	49 %	» » ;
60 000	»	100 000 »:	21 950 » »	60 000 » »	54 %	» » ;
100 000	»	150 000 »:	43 550 » »	100 000 » »	59 %	» » ;
150 000	kr.	:	73 050 » »	150 000 » »	65 %	» » .

Ändå att — — — denna inkomstdel.

Med familjestiftelse — — — ekonomiska intressen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1967. Äldre bestämmelser gälla dock alltjämt i fråga om 1967 eller tidigare års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1967 eller tidigare år.

5) av herrar *Gösta Jacobsson, Enarsson och Magnusson* i Borås, vilka — under åberopande av innehållet i de likalydande motionerna I: 305 av herr Holmberg m. fl. och II: 370 av herr Bohman m. fl. — ansett, att utskottet bort förorda en sänkning av skattesatserna i de statliga skatteskalorna, nämligen för gifta samt ogifta med hemmavarande barn under 18 år

från 22 till 15	% i skiktet	16 000—18 000 kr.,
» 22 » 20	» » »	18 000—20 000 » ,
» 27 » 20	» » »	20 000—24 000 » ,
» 34 » 30	» » »	24 000—30 000 » och
» 42 » 40	» » »	30 000—40 000 » samt

för ogifta

från 22 till 15	% i skiktet	8 000— 9 000 kr.,
» 22 » 20	» » »	9 000—10 000 » och
» 27 » 20	» » »	10 000—12 000 » ,

och således under punkten B 1 bort hemställa,

att riksdagen måtte antaga det vid motionerna I: 305 av herr Holmberg m. fl. och II: 370 av herr Bohman m. fl. förgade förslaget till förordning om ändrad lydelse av 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt.

Beträffande indexreglering av skattesystemet

6) av herrar *Stefanson, Gösta Jacobsson, Enarsson, Sundin, Skårman, Magnusson* i Borås, *Gustafson* i Göteborg, *Vigelsbo*, fru *Nettelbrandt* och herr *Eriksson* i Bäckmora, vilka ansett, att utskottet under punkterna B 1, 7 och 11 i vad gäller inflationens verkningar vid beskattningen bort hemställa,

att riksdagen — i anledning av de likalydande motionerna I: 305 av herr Holmberg m. fl. och II: 370 av herr Bohman m. fl., I: 519 av herr Lundström m. fl. och II: 645 av herr Ohlin m. fl. samt I: 757 av herr Holmberg m. fl. och II: 926 av herr Bohman m. fl. — måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att undersökningar kommer till stånd rörande metoder att undvika inflationens verkningar vid beskattningen samt att förslag i anledning härav förelägges riksdagen.

Beträffande den indirekta beskattningen

7) av herrar *Stefanson, Skårman, Gustafson* i Göteborg och fru *Nettelbrandt*, vilka — under åberopande av innehållet i de likalydande motionerna I: 517 av herr Lundström m. fl. och II: 423 av herr Ohlin m. fl. — ansett att cigarrettskatten bort höjas med 2 öre per cigarett och att utskottet således under punkten B 6 bort hemställa,

att riksdagen med bifall till de likalydande motionerna I: 517 av herr Lundström m. fl. och II: 423 av herr Ohlin m. fl. samt i anledning av de likalydande motionerna I: 349 av herr Bengtson m. fl. och II: 420 av herr Hedlund m. fl. måtte antaga följande

Förslag

till

Förordning

angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 16 juni 1961 (nr 394)
om tobaksskatt

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen den 16 juni 1961 om tobaksskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

2 §.

För tobaksvara — — — belopp, nämligen:

Varuslag	Vikt för 1 st. gram	Belopp för	
		1 st. öre	1 kg kr.
Cigarretter grupp I	t. o. m. 0,85	10,9	—
» II	över 0,85	15,4	—

För cigarrettpapper — — — en cigarrett.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1966. Äldre bestämmelser gälla dock allttjämt i avseende på förhållanden som hänföra sig till tiden före ikraftträdandet.

8) av herrar *Sundin*, *Vigelsbo* och *Eriksson* i Bäckmora, vilka — under åberopande av innehållet i de likalydande motionerna I: 349 av herr Bengtson m. fl. och II: 420 av herr Hedlund m. fl. — ansett att cigarrettskatten bort höjas med 3 öre per cigarrett och att utskottet således under punkten B 2 bort hemställa,

att riksdagen med bifall till de likalydande motionerna I: 349 av herr Bengtson m. fl. och II: 420 av herr Hedlund m. fl. samt i anledning av de likalydande motionerna I: 517 av herr Lundström m. fl. och II: 423 av herr Ohlin m. fl. måtte antaga följande

Förslag
till
Förordning
angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 16 juni 1961 (nr 394)
om tobaksskatt

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen den 16 juni 1961 om tobaksskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

2 §.

För tobaksvara — — — belopp, nämligen:

Varuslag	Vikt för 1 st. gram	Belopp för	
		1 st. öre	1 kg kr.
Cigaretter	t. o. m. 0,85	11,9	—
»	över 0,85	16,4	—

För cigarettpapper — — — en cigarett.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1966. Äldre bestämmelser gälla dock alltjämt i avseende på förhållanden som hänföra sig till tiden före ikraftträdandet.

Beträffande fortsatt reformering av beskattningssystemet

9) av herrar *Stefanson, Sundin, Skärman, Gustafson* i Göteborg, *Vigelsbo*, fru *Nettelbrandt* och herr *Eriksson* i Bäckmora, vilka ansett, att utskottet under punkterna B 4, 7, 8 och 10 bort hemställa,

att riksdagen — med bifall till de likalydande motionerna I: 500 av herr Bengtson m. fl. och II: 619 av herr Hedlund m. fl., I: 519 av herr Lundström m. fl. och II: 645 av herr Ohlin m. fl., I: 756 av herrar Bengtson och Lundström samt II: 928 av herrar Ohlin och Hedlund ävensom i anledning av de likalydande motionerna I: 538 av herr Åkerlund samt II: 638 av herrar Magnusson i Borås och Björkman, samtliga motioner i vad avser den framtida utformningen av skattesystemet — måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att förslag framläggas för 1967 års riksdag om en allmän skattereform, innebärande

a) lättnader i den personliga inkomstskatten genom sänk-

ning av marginalskatterna och sänkt skatt för lägre inkomster;

b) att den nuvarande omsättningsskatten ersättes med en konsumtionsneutral och i förhållande till skatteberedningens förslag vad gäller omfattning och administration förenklad mervärdeskatt samt att en utrensning sker bland punktskatterna, varigenom bl. a. åstadkommes att exporten befrias från de olika indirekta skatter, som belastar produktionen, och att inhemska varor likställas med importerade; samt

c) reformering av beskattningen av företag och enskilda i syfte att främja enskilt sparande och ekonomisk expansion.

10) av herrar *Stefanson, Sundin, Skårman, Gustafson* i Göteborg, *Vigelsbo*, fru *Nettelbrandt* och herr *Eriksson* i Bäckmora, vilka ansett, att utskottet under punkten B 10 bort hemställa,

att riksdagen, med bifall till de likalydande motionerna I: 756 av herrar *Bengtson* och *Lundström* samt II: 928 av herrar *Ohlin* och *Hedlund*, i vad de hänvisats till bevillningsutskottet, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära åtgärder i enlighet med det i motionerna framlagda sju-punktsprogrammet i syfte att åstadkomma en stabil ekonomi, inriktad på att främja ekonomisk tillväxt och hejda prisstegringarna.

11) av herrar *Gösta Jacobsson, Enarsson* och *Magnusson* i Borås, vilka dels anfört följande.

I de likalydande motionerna I: 757 av herr *Holmberg* m. fl. och II: 926 av herr *Bohman* m. fl. har påvisats hur angelägen en omfattande skattereform är, främst för att skapa förutsättningar för återställande av samhällsekonomisk balans. Möjligheterna att genomföra en sådan reform med början redan fr. o. m. nästa år är emellertid begränsade. På grund härav förordar motionärerna antagande av en tidsplan för skattesänkning, vilket förslag vi biträder. En sådan tidsplan skulle bl. a. bidra till ett lugnare klimat på arbetsmarknaden och skapa större tilltro till statsmakternas vilja att målmedvetet bekämpa penningvärdeförsämringen.

I annat sammanhang har vi framlagt följande förslag, avsedda att genomföras fr. o. m. ingången av 1967 eller under detta år:

a) Fr. o. m. ingången av året en sänkning av progressionen med tyngdpunkten förlagd till mellanskikten i skatteskalorna, nämligen fr. o. m. 16 000 kr. beskattningsbar inkomst för gifta och ensamma barnförsörjare samt 8 000 kr. för ensamstående.

b) Fr. o. m. ingången av året höjning av ortsavdragen från nuvarande 2 250 resp. 4 500 kr. till 2 400 resp. 4 800 kr.

c) Fr. o. m. ingången av året skattefrihet upp till vissa belopp för enskilt frivilligt sparande för bostads-, utbildnings- och annat speciellt sparändamål.

d) Under året en omläggning av den nuvarande omsättningsskatten till en mervärdeskatt samtidigt med avlyftning av vissa punktskatter, varvid allmänna skatteberedningens förslag i förevarande avseende tages till utgångspunkt.

Även vad motionärerna i övrigt yrkat i förevarande sammanhang finner vi väl ägnat att befrämja önskemålet att nå samhällsekonomisk balans.

dels ock ansett, att utskottet i anledning av de likalydande motionerna I: 757 av herr Holmberg m. fl. och II: 926 av herr Bohman m. fl. under punkten B 11 bort hemställa,

att riksdagen måtte i princip antaga en tidsplan för reformering av vårt skattesystem, innebärande för åren 1968—70

a) ett kompletterande av barnbidragen med barnavdrag å 1 000 kr. för varje hemmavarande barn under 18 år, som ej åtnjuter egen inkomst uppgående till minst samma belopp som ortsavdraget för ensamstående skattskyldig, kompletterat med ett system av innebörd, att den som helt eller delvis ej kan tillgodogöra sig barnavdrag erhåller motsvarande förmån,

b) införande av indexreglering av ortsavdrag samt skiktgränser i skatteskalorna,

c) fortsatt sänkning av progressionen och förbättring av ortsavdragen innebärande ett fullföljande av de sänkningar av de direkta statsskatterna som allmänna skatteberedningen enhälligt förordade i sitt betänkande 1964.

12) av herrar Gösta Jacobsson, Enarsson och Magnusson i Borås, vilka, under åberopande av innehållet i de likalydande motionerna I: 305 av herr Holmberg m. fl. och II: 370 av herr Bohman m. fl., ansett att utskottet bort förordade en omläggning av den indirekta beskattningen från nuvarande omsättningsskatt till en mervärdeskatt och således under punkten B 1 hemställa,

att riksdagen måtte med bifall till förenämnda motioner i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t senast vid 1967 års vårriksdag framlägger förslag om införande av s. k. mervärdeskatt i huvudsak enligt av allmänna skatteberedningen angivna principer.

13) av herrar Gösta Jacobsson, Enarsson och Magnusson i Borås, vilka dels anfört följande.

Den gällande indirekta beskattningen i vårt land, främst omsättningskatten och elskatten, är så utformad att den i väsentlig grad drabbar produktionen såsom en extra omkostnad. Svenska exportföretag försätts härigenom i en ogynnsam situation i jämförelse med konkurrerande företag i utlandet. På motsvarande sätt missgynnas de svenska företag som har att på den svenska marknaden möta konkurrens från utländska företag. Nämnade förhållanden är ägnade att snedvrída vår utrikeshandel på så sätt att importen stiger och exporten sjunker.

Under 1965 uppkom ett underskott i vår handelsbalans på nära 1 1/2 miljard kr. Det föreligger risk för ett kanske lika stort underskott innevarande år. Allmän enighet råder om att en sådan utveckling utgör ett hot mot framåtskridandet. Därigenom äventyras på sikt den fulla sysselsättningen och den önskvärda produktionsökningen, vilket i sin tur försvårar möjligheterna att nå samhällsekonomisk balans. Det måste då vara ett allmänt intresse att undanröja de orsaker till en försämrad handelsbalans som ligger i vår nuvarande indirekta beskattning. Detta kan ske genom övergång till mervärdeskatt. Intill dess en sådan genomföres bör provisoriska åtgärder tillgripas varigenom svenska företag, vad de indirekta skatterna beträffar, får möjlighet att konkurrera med utländska företag på lika villkor.

I de likalydande motionerna I: 538 av herr Åkerlund samt II: 638 av herrar Magnusson i Borås och Björkman föreslås i sådant syfte ett avräknings-system, som genom restitution helt befriar exporten från indirekta skatter och som genom utjämnings-skatt likställer importerade varor i beskattningshänseende med de inom landet producerade. Motionärernas hemställan gick ut på att förslag härom skulle av Kungl. Maj:t föreläggas innevarande vårriksdag, vilket dock ej skett. Vi vill beklaga att möjligheterna att snabbt få igenom det av motionärerna önskade avräkningsförfarandet alltså icke blivit tillvaratagna men anser icke att tanken fördenskull bör överges. Genom beslut tidigt under instundande höstriksdag bör väsentliga fördelar stå att vinna under den tid som återstår till dess mervärdeskatt införes.

dels ock ansett att utskottet under punkten B 8 bort hemställa,

att riksdagen i anledning av de likalydande motionerna I: 538 av herr Åkerlund och II: 638 av herrar Magnusson i Borås och Björkman måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte vid början av instundande hösts-session förelägga riksdagen förslag om ett avräkningsförfarande, innebärande restitution av indirekta skatter vid export och uttagande av motsvarande utjämnings-skatt vid import.

Särskilt yttrande

av herrar *Stefanson, Sundin, Skårman, Gustafson* i Göteborg, *Vigelsbo*, fru *Nettelbrandt* och herr *Eriksson* i Bäckmora, vilka anfört följande.

Mot bakgrund av den pågående inflationen och andra tecken på bristande samhällsekonomisk balans har folkpartiet och centerpartiet i de gemensamma partimotionerna I: 756 av herrar Bengtson och Lundström samt II: 928 av herrar Ohlin och Hedlund på nytt aktualiserat sina förslag till ett samlat stabiliseringspolitiskt program. Några huvudpunkter kan sammanfattas sålunda:

1. Budgetplaneringen bör göras fastare och få en mera långsiktig karaktär, så att reformarbetet kan tidsplaneras med hänsyn till de förväntade statsinkomsterna. Planeringen kan lämpligen omfatta en femårsperiod och bör få en rullande karaktär, som medger en kontinuerlig anpassning till det verkliga och förväntade läget. Den rullande femårsplanen skall ge bättre möjligheter att bedöma förutsättningarna för den ekonomiska politiken och att planera in olika reformer efter deras angelägenhetsgrad och det förefintliga finansiella och samhällsekonomiska »utrymmet».

2. En översiktlig nationalbudget innefattande tillgång och efterfrågan på olika slag av arbetskraft bör upprättas i syfte att förbättra grundvalen för en bedömning av de samhällsekonomiska resurserna. I denna bör redovisas såväl den totala användningen av arbetskraften som en sådan fördelning på olika arbetsmarknadssektorer att budgeten kan tjäna som vägledning för åtgärder i syfte att anpassa tillgången till efterfrågan.

Denna budget bör upprättas varje år samt gälla för en längre tidsperiod, så att den kan användas även i planeringen av den framtida utbildningen.

3. Med nuvarande handläggning av anslagsfrågorna ges få möjligheter för riksdagen att granska budgeten ur besparingssynpunkt. Därför bör en parlamentarisk översyn av statsutgifterna göras med jämna mellanrum i syfte att uppnå effektivitetsvinster och kostnadsbesparingar. Tiden är nu inne för en sådan parlamentarisk besparingsutredning.

4. Den nuvarande omsättningsskatten bör ersättas med en konsumtionsneutral och förenklad mervärdeskatt som stärker de svenska exportföretagens konkurrenssituation gentemot utländska företag efter i huvudsak de riktlinjer som allmänna skatteberedningen angett. Samtidigt bör flertalet punktskatter avvecklas. Lättnader bör åstadkommas i den personliga inkomstskatten genom sänkning av marginalsatterna och sänkt inkomstskatt för lägre inkomster.

5. Det enskilda sparandet bör stimuleras genom att regeringen ger hög prioritet åt kampen mot inflationen. Vidare bör skattelättnader medges för medel upp till ett bestämt maximibelopp, som sparats under viss tid på särskilt konto eller för vissa ändamål. Med sikte på att stimulera det långfris-

tiga sparandet bör tekniska förberedelser vidtagas genom riksgäldskontorets försorg för att utge värdefasta obligationer.

6. Konkurrensens värde för rationalisering, effektivitet och sänkta kostnader i produktionen bör konsekvent tillvaratas. Detta gäller inte minst inom den kostnadskrävande byggnadssektorn. Kreditmarknaden bör göras mera enhetlig med bättre effektivitet och mera konkurrens som riktpunkter. Pris- och kartellnämnden bör ges tillräckliga resurser för en intensifierad prisövervakning.

7. För att stärka medborgarnas förtroende för statsmakternas vilja och förmåga att med kraft och målmedvetenhet arbeta för penningvärdets försvår bör samråd äga rum mellan företrädare för det allmänna, arbetsmarknadens organisationer, näringslivet och fristående ekonomisk expertis. Sådana samråd bör syfta till att påvisa de samhällsekonomiska förutsättningarna för största möjliga reella inkomstförbättring för alla grupper och att klargöra att denna bäst uppnås genom att en allmän kostnadsuppressning undviks. Dessa samråd kan lämpligen äga rum vid återkommande rundabordskonferenser och förberedas i ett kontinuerligt arbetande ekonomiskt-socialt råd.

Det ovan angivna är endast några sidor av en politik, som söker målmedvetet främja ekonomisk balans och snabba ekonomiska framsteg för att därigenom bl. a. skapa goda förutsättningar för en dämpning av inflationen. Hit hör i övrigt bl. a. sådana åtgärder som ett mera energiskt stöd åt den vetenskapliga forskningen.

Vissa av de i motionen framlagda förslagen behandlas i förevarande sammanhang. Övriga förslag är hänvisade till behandling i andra utskott. Eftersom förslagen hör nära samman och delvis griper in i varandra har vi ansett det angeläget att återge dem i detta särskilda yttrande.